

Universitatea "Petre Andrei" din Iași,
Facultatea de Psihologie, Științele Educației și Asistență Socială,
Școala Gimnazială "Alexandru Vlahuță" Iași,
Colegiul Tehnic "Ion Holban" Iași

VOLUM DE REZUMATE

SIMPOZIONUL NAȚIONAL CU PARTICIPARE INTERNAȚIONALĂ KREATIKON: CREATIVITATE-FORMARE-PERFORMANȚĂ "Creativitate și inovare – premise ale excelenței în educație" Ediția a XIX-a

In memoriam: Prof. univ. dr. STELA TEODORESCU

28 - 30 martie 2024

Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă" din Chișinău, Universitatea de Stat "Alec Russo" din Bălți, Odessa National Economic University Ukraina, Inspectoratul Școlar Județean Iași, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Iași, Colegiul Național al Asistenților Sociali din România-Sucursala Teritorială Iași, Penitenciarul Iași, Centrul Regional de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog Iași, Centrul Regional de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog Bacău, Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Iași, ACAR "Don Orione"- Centrul Rezidențial de Reabilitare Socială pentru Alcoolism Iași, Organizația "Salvați Copiii", Asociația pentru dezvoltare PROedukativ, Asociația pentru Educație Socio-Emoțională Combat Stress RO

ISSN 2068 - 1372

COMITETUL ȘTIINȚIFIC

- Prof. univ. dr. Doru TOMPEA, Președinte Consiliu de Administrație, Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- Prof. univ. dr. Sorin BOCANCEA, Rector, Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- Prof. univ. dr. Sorin CRISTEA, Universitatea din București
- Prof. univ. dr. Cristina Maria STOICA, Decan Facultatea de Psihologie, Științele Educației și Asistență Socială, Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- Prof. univ. dr. Ion MÂNZAT, Universitatea Hyperion, *Asociația Română de Psihologie Transpersonală*
- Prof. univ. dr. Gabriela MARINESCU, Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” Iași
- Prof. univ. dr. Mihai ȘLEAHTIȚCHI, Academia de Administrare Publică, Chișinău, Republica Moldova
- Yuliia ASIEIEVA, Doctor of Psychological Sciences (MD), Academician of the National Academy of Sciences of Higher Education of Ukraine. Head of the Department of Language and Psychological and Pedagogical Training, Odessa National Economic University, Ukraine
- Conf. univ. dr. Ancuța Daniela TOMPEA, Președinte Senat, Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- Conf. univ. dr. Teodora Liliana PRELIPCEAN, Prorector Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- Conf. univ. dr. Oana Mariana CIUCHI, Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- Conf. univ. dr., Svetlana RUSNAC, Decan Facultatea de Științe Sociale și ale Educației, Universitatea Liberă Internațională din Moldova
- Conf. univ. dr. Silvia BRICEAG, Șef Catedra de Psihologie, Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Arte, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
- Conf. univ. dr. Georgiana CORCACI, Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- Conf. Univ. Dr. Valentina BOTNARI, PhD, Director Școală doctorală, Universitatea de Stat din Tiraspol
- Conf. univ. dr. Anișoara SANDOVICI, Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău
- Lucia SAVCA, dr., conf. univ., Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Republica Moldova
- Prof. dr. Luciana ANTOCI, Inspector școlar general, ISJ Iași
- Prof. dr. Florentin Traian CIOBOTARU, Inspector școlar general adjunct, ISJ Iași
- Prof. Gabriela NEDELUCU, Inspector școlar general adjunct, ISJ Iași
- Prof. dr. Sergiu Constantin ENEA, Inspector școlar general adjunct, ISJ Iași
- Volodymyr Pundiev, PhD in psychology, University Senior Lecturer, Odessa National Economic University, Ukraine
- Lector univ. dr. Rodica BOCA, Decan Facultatea de Drept, Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- Lector univ. dr. Constantin BERE, Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- Lector univ. dr. Alexandru Iulian BODNARIU, Director Departament Psihologie și Asistență Socială, Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- Lector univ. dr. Lavinia Maria PRUTEANU, Prodecan Facultatea de Psihologie, Științele Educației și Asistență Socială, Director Centrul Centrul de Consiliere Educațională și Formare Creativă “Ion Holban” Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- Lector univ. dr. Marta VICOL, Director program postuniversitar: Profesor de sprijin pentru copii cu CES, Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- Lector univ. dr. Oana Lăcrămioara BĂDĂRĂU, Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- Lector univ. dr. Ana Maria LĂZĂRESCU, Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- Lector univ. dr. Viorel ROBU, Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău
- Lector univ. dr. Roxana NECULA, Colegiul Național al Asistenților Sociali din România-Sucursala Teritorială Iași
- Lector univ. drd. Dănuț Simion SIMION, Facultatea de Științe Sociale și ale Educației, ULIM
- Cercet. Șt. Liviu Adrian MĂGURIANU, Academia Română, Institutul de cercetare economică și socială “Gheorghe Zane” Iași
- Prof. asociat dr. Grigore IONAȘCU, Universitatea „Danubius” din Galați

SECȚIUNEA I

De la inovație și creativitate la performanță, în noul context educațional. Modele de bune practici

Moderatori:

- ✓ Cs. Dr. **Liviu Măgurianu**, Academia Română
- ✓ Prof. **Mura Bargan**, Școala Gimnazială „Alexandru Vlahuță” Iași
- ✓ Prof. **Miruna Stoean**, Școala Gimnazială „Alexandru Vlahuță” Iași

Alchimia performanței. Studiu de caz: modulul *Innovation and Creativity* din cadrul programului postuniversitar *Innovation and Enterprise Development* al Trinity College Dublin, 2024

Tudor Pitulac, Prof. univ. dr. Universitatea „Petre Andrei” din Iași

Rezumat:

Întâmplarea a făcut să primesc invitația la Kreatikon 2024 chiar în ziua în care am finalizat modulul *Innovation and Creativity*. Când am văzut titlul primei secțiuni am renunțat la ceea ce pregătisem inițial. Dacă nici asta nu mai era un semn *Innovation and Enterprise Development* (IED) este un program de nivel 9 din 10, acesta din urmă fiind rezervat studiilor doctorale. Trinity College Dublin (TCD), înființat în 1592, este cea mai veche și mai prestigioasă instituție de învățământ superior din Irlanda.

Nu de puține ori, programele dedicate inovării și creativității se cantonează în abordări standard, negând astfel exact ceea ce susțin că ar promova. Să fie, oare, la fel și în cazul IED la TCD? Există și la acest nivel concentrarea în primul rând pe succesul programului în termeni instituționali, sau efortul este îndreptat fundamental către performanța absolvenților? Studiul de caz centrat pe acest program facilitează o analiză în 3D, la 360° nu doar a demersului (module, aspecte practice, metode, tehnici etc.) ci și a cursanților și a cadrelor didactice, totul în context organizațional având în fundal proiecția sistemului educațional irlandez.

Cuvinte cheie: *inovare, creativitate, performanță, IED-TCD*

Reziliența în fața provocărilor noilor roluri: perspective asupra învățării transformative și dezvoltării personale

Botnari Valentina, dr., conf. univ., Catedra Psihologie și Psihopedagogie Specială, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Repeșco Gabriela, doctorand, Școala Doctorală Științe ale Educației, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Rezumat:

Articolul dat se concentrează asupra analizei considerațiilor teoretico-practice privind esența fazei a opta a învățării transformative – încercarea noilor roluri. În lucrare sunt prezentate argumentări metodologice privind intervențiile formatorului în vederea provocării formabilului, propulsării acestuia în situații de învățare activă din perspectiva rolului de subiect epistemic. Totodată, sunt ilustrate abordările moderne ale învățării transformative, sunt nominalizate fazele învățării transformative, implicit esența fazei a opta a învățării transformative, sunt oferite modele de sarcini didactice pentru incitarea operațiilor gândirii independente a formabililor la faza a opta a învățării transformative nominalizată anterior. Articolul elucidează

și rezultatele curente înregistrate de formabili în procesul de asumare a anumitor roluri și identificarea cu acestea. Se aduc argumente cu referire la efectele fazei nominalizate a învățării transformative atât în realizarea obiectivelor instructive, grație motivației intrinseci incitată de către perspectiva rolului asumat, dar și în dezvoltarea personală a formabilului; or trăirea afectivă, autonomia, independența și inițiativa în luarea deciziilor sunt „atribute” indispensabile în executarea rolului, executare, care evident este evaluată de către alți parteneri atât din perspectiva relațiilor de rol, dar și din a celor reale.

Cuvinte cheie: *învățare transformativă, fazele învățării transformative (FÎT), formator, formabil, educație centrată pe formabil (ECF), încercarea rolului, noi roluri, dezvoltare personală.*

Asigurarea stării de bine în mediul educațional

Cucer Angela, doctor în psihologie, conferențiar cercetător, Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă”

Rezumat:

Starea de bine reprezintă o stare de echilibru emoțional a persoanei, susținută de politici educaționale coerente. Pentru crearea stării de bine sunt necesare luarea unor decizii strategice pentru eficientizarea, raționalizarea și îmbunătățirea performanțelor în învățământul preuniversitar. Totodată important este și managementul bine organizat, coordonarea foarte bună și realistă, dar și prioritizarea nevoilor educaționale. Acest articol abordează un subiect important privind starea de bine în mediul educațional, este definită noțiunea „stare de bine”, necesitatea și importanța creierii stării de bine în mediul educațional.

Cuvinte cheie: *starea de bine, educație, elevi, echilibru emoțional*

Securitatea psihologică – abordări conceptuale

Losii Elena, doctor în psihologie, conferențiar universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Rezumat:

În lumea modernă, *securitatea psihologică* este văzută ca o dimensiune foarte importantă în formarea unor relații confortabile între o persoană și lumea din jurul său. Securitatea psihologică a devenit un concept foarte actual în contextul provocărilor recente ale societății contemporane, precum pandemia Covid, războiul în țara vecină, schimbările legislative etc. Schimbările sociale, politice și economice din țară și lume afectează și complică viața socială a fiecărei persoane, schimbă situația socioculturală, afectând formarea și dezvoltarea individului. Datorită numărului tot mai mare de evenimente stresante, una dintre principalele nevoi umane - nevoia de securitate este încălcată, ceea ce duce la creșterea numărului de oameni care sunt nevoiți să se adapteze la noile condiții de viață și care au nevoie de ajutor psihologic.

Problema asigurării securității psihologice devine un subiect tot mai actual în ultimii ani și condiționează diverse abordări științifice în diferite domenii. Complexitatea fenomenului a condiționat ca până în prezent să nu avem o abordare științifică exhaustivă, o interpretare clară a unui astfel de concept ca „securitatea psihologică”. Devine evident că o persoană, aflându-se în condițiile în schimbare rapidă ale existenței sale, are nevoie de ajutor și sprijin psihologic. Un astfel de sprijin poate fi orientat individual, sau se poate referi și la condițiile în care se

desfășoară activitățile de viață și, mai ales, la îmbunătățirea comunității în care are loc interacțiunea directă a subiecților. Consolidarea resurselor psihologice și determinarea „investițiilor” psihologice nu sunt mai puțin importante aici decât componentele sociale și economice.

Cuvinte cheie: *nevoie umană, situație socială de dezvoltare, securitate psihologică, reziliență, mediu securizant.*

Tulburările afective (depresie și anxietate) în rândul adolescenților

Victor Toriani Gabriel GOREA, doctorand Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Losii Elena, doctor în psihologie, conferențiar universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Rezumat:

Sănătatea mentală în rândul adolescenților este un aspect extrem de important, deoarece adolescența este o perioadă de tranziție semnificativă în viața unei persoane. Această etapă poate fi plină de provocări și schimbări emoționale, iar problemele de sănătate mentală pot apărea sau se pot agrava în această perioadă. Este esențial să se acorde atenție și să se sprijine sănătatea mentală a adolescenților în mod activ. Aceasta trebuie să fie o prioritate și să fie abordată într-un mod holistic, care să includă atât intervenții individuale, cât și măsuri la nivel comunitar și social pentru a asigura că adolescenții au acces la sprijin și resurse adecvate pentru a-și menține și îmbunătăți bunăstarea mentală.

Sănătatea mentală în școli este o preocupare tot mai mare în întreaga lume, pe măsură ce se recunoaște importanța unei abordări integrate a bunăstării elevilor. Sănătatea mentală influențează nu doar succesul academic, ci și comportamentul social, relațiile interpersonale și calitatea vieții în general.

Depresia este o problemă serioasă de sănătate mentală care poate afecta pe oricine, inclusiv adolescenții. Este important să recunoaștem că adolescența este o perioadă de schimbări fizice, emoționale și sociale semnificative, iar factorii precum stresul academic, presiunea socială, tulburările hormonale și schimbările în relații pot contribui la riscul de depresie. Este esențial să se recunoască simptomele depresiei și ale anxietății și să se caute ajutor profesionist atunci când este nevoie, pentru a asigura că adolescenții primesc sprijinul și îngrijirea necesare pentru a-și îmbunătăți starea de bine.

Cuvinte cheie: *sănătate mentală, adolescenți, depresie, anxietate, sănătatea mentală în școli*

Dimensiunea formativă a jocului didactic în practica educațională

Lector univ. dr. **Marta Iuliana Vicol**, Universitatea ”Petre Andrei” din Iași

Rezumat:

Derularea unui model de educație inovatoare implică, pe lângă modalități de organizare și resurse tehnologice de predare, personalitatea creativă și viziunea superioară a educatorului.

Jocul didactic devine parte integrantă a unui proces de învățare activă, menit să faciliteze comunicarea, cooperarea, implicarea, conștientizarea, conceptualizarea și reprezentarea tuturor celor implicați în proces. Bine proiectat, organizat și desfășurat, jocul didactic determină și

valorifică în plan superior cunoștințele, capacitățile, deprinderile în rezolvarea de sarcini teoretice și practice. Jocul, ca strategie interactivă, pune accent pe activitatea copilului, pe motivația acestuia, pe stimularea competențelor, pe exersarea efortului voluntar, al perseverenței, cu implicarea în propriul proces de formare, învățarea devenind astfel atractivă și plăcută.

Jocul didactic se poate aplica cu succes la toate disciplinele de învățământ, devenind una dintre cele mai eficiente modalități de organizare și desfășurare a procesului instructiv-educativ.

Cuvinte cheie: *joc didactic, educație, învățare, strategie interactivă*

Învățarea prin atașament

Lector univ. dr. **Monica Lusiana Mihailă**, Universitatea "Petre Andrei" din Iași

Rezumat:

Atunci când dascălul reușește să facă din grupul de copii care vin în grădiniță ori școală o echipă solidară la bine și rău, în care fiecare știe ce are de făcut pentru binele celorlalți și e dispus să facă asta constant, el devine un maestru al educației prin atașament. Starea de bine a copilului nu este un eveniment ci un proces de echilibrare a personalității prin care se poate concentra pe aspectele esențiale ale vieții sale și anume: somnul, hrana, comunicarea, jocul, învățarea și depășirea sinelui. Toate acestea se realizează prin asigurarea condițiilor optime de viață, odihnă, comunicare și învățare de către familie și grădiniță/școală.

Starea de bine a copilului este o temelie trainică pentru fericire prin siguranță de sine. Copiii fericiți sunt mai sociabili și energici, mai dispuși să devină empatici, mai cooperanți și mai plăcuți de cei din jur. Fericirea are numeroase efecte secundare pozitive, duce la experiențe bazate pe bucurie, mulțumire, iubire, mândrie și, în același timp, ne oferă disponibilitatea de a ne îmbunătăți anumite aspecte din viața noastră: nivelul de energie, sistemul imunitar, angajamentul față de muncă și față de semenii noștri, starea de sănătate mentală și fizică. Când copiii devin fericiți, crește respectul lor de sine, încrederea în propria persoană iar beneficiul nu va fi numai al lor ci și al familiilor lor, al grupurilor socio-educative în care conviețuiesc, al comunității, al societății în general. Apartenența copiilor la un grup și respectarea angajamentelor morale față de acest grup ușurează considerabil învățarea.

Dacă mediul securizant este o condiție esențială în învățarea prin atașament, trezirea continuă a interesului pentru activitatea la grupă, reprezintă o altă condiție importantă. Educatoarea are nevoie de autoritate deontică și onestitate, de interes și implicare afectivă pentru a motiva copiii să se atașeze, adică să creadă, să sper și să pună în practică atât modelul acțional al conduitei educatoarei, cât și să urmeze solicitările acesteia pentru a deveni uniți ca un organism.

Cuvinte cheie: *învățare, atașament, fericire*

Management of the creative potential development of the adolescents in the distance learning process

Volodymyr Pundiev, PhD in psychology, University Senior Lecturer, Odessa National Economic University, Ukraine

Abstract:

Our work considers the possibility of managing the development of conceptual forms of thinking in adolescence, which causes not only radical transformations of the cognitive sphere, but also of the personality as a whole. The COVID pandemic earlier and war conditions today had significantly affected the learning process and, in general, the life of every person, which indicates special need for management of adaptation to social changes and distance learning. High-quality parallel psychological support can be the basis for improving the level of educational activity during distance learning. We also provide an analysis of the results of an empirical study of the level of creative potential development of the students depending on the desired form of education.

Key words: *management psychology, distance learning, creative potential, psychological support.*

Predictori ai abuzului de alcool în rândul adolescenților: preliminarii pentru un model integrativ

Grigore Ionașcu, prof. gr. I, doctor în psihologie, Școala Profesională Specială „Emil Gârleanu” Galați

lector univ. dr. **Viorel Robu**, Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău

Rezumat:

Chiar dacă legislația și politicile publice din țările Uniunii Europene reglementează destul de strict consumul de alcool în rândul copiilor și al adolescenților, această substanță rămâne una dintre cele mai accesibile. Experiențele timpurii în ceea ce privește consumul de alcool se asociază cu alte riscuri pentru traseul dezvoltării adolescenților, precum intoxicațiile acute, conducerea sub influența băuturilor alcoolice și fără măsuri de siguranță, atitudinile / comportamentele violente, infracțiunile penale etc. Prin urmare, adolescența este o perioadă propice pentru implementarea intervențiilor focalizate pe prevenirea consumului de alcool. Prezenta comunicare propune și explică un model psihosocial al factorilor de risc/protectori pentru abuzul de alcool în rândul adolescenților. Abordarea conceptuală și empirică se bazează pe modelul mai larg pe care R. Jessor l-a elaborat pentru a explica factorii care îi determină pe adolescenți să se angajeze în comportamente cu risc pentru sănătatea fizică și/sau psihică.

Modelul pe care îl propunem are la bază premisa potrivit căreia anumite caracteristici socio-demografice (de exemplu: sexul, vârsta, *status*-ul familial), trăsături ale personalității (de exemplu: instabilitatea emoțională, extraversiunea, conștiinciozitatea etc.), variabile atitudinale (de exemplu, atitudinea generală față de comportamentele cu risc pentru sănătatea fizică și/sau psihică sau indisciplina manifestată la școală), variabile sociale (de exemplu, suportul din partea familiei sau a prietenilor), dimensiuni ale stării de bine subiective (de exemplu: anxietatea, predispoziția spre depresie, satisfacția față de familie, prieteni, școală și propria persoană etc.), precum și resurse individuale (de exemplu: religiozitatea, credințele în autoeficacitatea generală, reziliența etc.) pot acționa fie ca factori de risc, fie ca factori protectori și pot explica diferențele individuale în ceea ce privește riscul pentru abuzul de alcool în rândul adolescenților. Implicațiile practice sunt discutate din perspectiva cauzelor și a consecințelor pe

termen lung ale consumului problematic de alcool în rândul adolescenților, precum și a programelor de intervenție preventivă.

Cuvinte cheie: *adolescenți, abuz de alcool, factori de risc/protectori, model psihosocial*

De la inovare socială la transformarea personală

dr. **Liviu-Adrian Măgurianu**, Institutul de Cercetări Economice și sociale „Gh.Zane”, Academia Română, Filiala Iași

Rezumat:

Lucrarea prezintă o investigație a conceptului și a impactului inovării sociale în procesul de transformare atât la nivelul comunităților, cât și la nivel personal. Evidențiam importanța inovării sociale în stimularea schimbărilor pozitive în societate și în viața indivizilor. În primul rând, lucrarea definește conceptul de inovație socială și examinează rolul său în abordarea problemelor sociale complexe și în promovarea dezvoltării durabile. Autorul subliniază că inovația socială nu se referă doar la dezvoltarea de produse sau servicii noi, ci și la transformarea modului în care societatea abordează și rezolvă diverse provocări sociale. În al doilea rând, lucrarea analizează modul în care inovația socială poate influența transformarea comunităților, contribuind la crearea unui mediu mai inclusiv, egalitar și sustenabil. Autorul evidențiază studii de caz și exemple practice fascinante pentru a ilustra impactul pozitiv al inovației sociale în diferite contexte sociale și geografice. În final, autorul explorează legătura dintre inovarea socială și transformarea personală, subliniind că procesul de inovare socială poate avea un impact profund asupra individului, facilitând dezvoltarea abilităților sociale și a conștiinței sociale, contribuind la îmbunătățirea calității vieții personale.

Cuvinte cheie: *inovare socială, comunități, soluții creative, transformare personală, dezvoltare durabilă*

From social innovation to personal transformation

Abstract:

The paper presents an investigation of the concept and impact of social innovation in the process of transformation at both community and personal levels. We highlight the importance of social innovation in stimulating positive changes in society and in the lives of individuals. The paper begins by defining the concept of social innovation and exploring its role in addressing complex social problems and promoting sustainable development. The author emphasises that social innovation is not only about developing new products or services, but also about transforming the way society approaches and solves various social challenges. Secondly, the paper explores how social innovation can influence the transformation of communities, contributing to a more inclusive, egalitarian and sustainable environment. The author highlights fascinating case studies and practical examples to illustrate the positive impact of social innovation in different social and geographical contexts. Finally, the author explores the link between social innovation and personal transformation, highlighting that the process of social innovation can have a profound impact on the individual, facilitating the development of social skills and social awareness, contributing to an improved quality of personal life.

Keywords: *social innovation, communities, creative solutions, personal transformation, sustainable development*

Joc și joacă în educația timpurie

Bargan Mura Daniela, prof. învă. preșcolar, Școala Gimnazială Alexandru Vlahuță Iași

Rezumat:

Succesul educației timpurii se bazează pe adaptarea demersului educational la nevoile individuale ale fiecărui copil, prin care nevoia de cunoaștere, de explorare, de a se exprima în forme cât mai variate, nevoia de joc sunt stimulate. Acest demers trebuie să ofere copilului oportunitățile de a învăța prin joc/joacă. Copilul învață făcând! Mediul educațional timpuriu oferă toate oportunitățile de a învăța, asigurându-i protecție, siguranță, încurajare, astfel încât să se dezvolte, și să dezvolte o imagine de sine pozitivă, autonomie, capacitate decizională, adaptativitate, și să achiziționeze cunoștințe, capacități, deprinderi, și atitudini necesare la intrarea în școală și pe parcursul întregii vieți.

Cuvinte cheie: *joc, joacă, educație timpurie*

Reziliența și trăsăturile de personalitate

Grachila-Gheras Elena, doctorand, Școala Doctorală de Psihologie, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Rezumat:

Articolul conține diverse abordări teoretice și accepțiuni ale fenomenului de reziliență. Studiul literaturii de psihologie ne permite să evidențiem că reziliența este definită ca o capacitate a individului de a se adapta într-o manieră pozitivă și armonioasă la situații nefavorabile. Se consideră că reziliența poate fi definită drept un continuum între două poluri: „reziliență mai puțin optimă”, și „reziliență optimă”. Totodată vom evidenția că un nivel ridicat de reziliență este asociat cu diferite trăsături / caracteristici de personalitate: abilități de a înțelege, conștientiza și gestiona propriile emoții, o capacitate mare de a face față emoțiilor cu caracter negativ, perseverență, determinare și încredere în atingerea obiectivelor. Vom menționa că cei cu reziliență de regulă au un locus control inter, ei simt că dețin un control asupra propriei vieți, se focusează mai mult pe soluții și nu pe problemele cu care se confruntă. În studiile de specialitate este evidențiat și simțul umorului ca o caracteristică importantă a celor cu nivel ridicat de reziliență.

Cuvinte cheie: *reziliență, nivel ridicat de reziliență, trăsături de personalitate*

Conceperea școlii în viziunea Eminesciană și cea modernă

Bejan Oana, doctorand, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Rezumat:

În viziunea lui Mihai Eminescu, școala nu reprezintă doar un simplu sistem de predare – învățare - evaluare, ci un sanctuar al cunoașterii și al formării spirituale, un loc unde se dezvoltă intelectul și spiritul uman. Marele poet avea o înțelegere profundă a importanței școlii pentru popor, motiv pentru care era preocupat de toate aspectele legate de aceasta, adunând în rapoartele sale, observații meticuloase și analize detaliate asupra calității vieții din mediul rural, împreună cu soluții pentru îmbunătățirea situației.

În aceste rapoarte, Eminescu observă și critică frecvent condițiile precare ale școlii, inclusiv infrastructura învechită și deteriorată, investițiile insuficiente, resursele materiale limitate, lipsa spațiilor adecvate, accesibilitatea educației, condițiile socio-economice, frecvența slabă a

elevilor, cadrele didactice nepregătite, curriculumul și metodele de predare, neimplicarea autorităților locale.

Educația modernă este orientată spre dezvoltarea abilităților practice, a competențelor socio-emoționale și a gândirii critice, pe lângă acumularea de cunoștințe. Sistemul educațional modern urmărește să ofere oportunități egale pentru toți elevii și să-i pregătească pentru succes într-o lume în continuă schimbare și globalizare.

Rapoartele care reflectă situația din teren în mediul rural, împreună cu propunerile de soluții, sunt instrumente esențiale pentru înțelegerea și abordarea problemelor cu care se confruntă comunitățile rurale și pentru realizarea unei schimbări pozitive și durabile în aceste zone defavorizate, în special, pe care le întâlnim și în zilele noastre.

Cuvinte cheie: *Mihai Eminescu, școală, educație, învățământ*

Toamna – tărâm de explorări științifice

Cotea Ionica Simonica, Profesor Grad didactic I, Școala Gimnazială Alexandru Vlahuță

Rezumat:

Explorarea științifică a unui mediu cunoscut prin aplicarea în practică a anumitor noțiuni teoretice este una dintre prioritățile activităților de biologie și efectul acesteia este cu atât mai intens cu cât se realizează în interdisciplinaritate. Combinarea elementelor de geografie și a celor de biologie determină elevii să fie mai atenți cu mediul înconjurător, să înțeleagă importanța studierii acestor discipline și să-și dezvolte abilități investigative, de lucru în echipă precum și capacitatea de a realiza conexiuni între diferite elemente bio-geografice.

Lecția Toamna-tărâm de explorări științifice este un exemplu de realizare interdisciplinară a unui demers științific, elevii utilizând atât investigația și observația ca metode de realizare, dar și aplicații digitale: Google Maps, Google Lens care au constituit element de noutate și de evidențiere a utilității tehnologiei în viața de zi cu zi și nu numai.

Cuvinte cheie: *activitate interdisciplinară, competențe TIC, aplicații digitale, învățarea prin explorare, investigare*

Modele de bune practici în dezvoltarea competențelor de comunicare ale elevilor din învățământul primar

Prof. inv. primar **Diaconu Niculina**, Școala Gimnazială "Iustin Pârvu", Poiana Teiului, jud Neamț

Rezumat:

Carte este învățătorul care te conduce la bine, te face să te bucuri, să râzi și să plângi. Ea îți oferă posibilitatea să te oprești mai multă vreme asupra unui pasaj, să te întorci la altul, pe lângă care ai trecut în grabă, dar la care simți nevoia să revii, să meditezi îndelung în timpul lecturii și după ce ai terminat-o, să reiei cartea oricând vrei. O carte te trimite la alte cărți și toate, împreună formează baza trainică a culturii. Tocmai pentru că este deținătoarea atâtor puteri, nu credem în dispariția literaturii și, cu atât mai mult, în dispariția cititorilor.

Cuvinte cheie: *competențe de comunicare, învățământ primar, lectură, performanțe, medierea competenței*

Jocul ca reper în formarea și dezvoltarea umană

Drobotă Mariana Milina, profesor grad I, Scoala Gimnazială Specială "C.Păunescu" Iași

Rezumat:

Jocul are umitoare efecte benefice în dezvoltarea noastră, începând din primele momente de viață și până la finalul acesteia. Jocul este o componentă esențială a experienței umane, având un impact profund asupra dezvoltării individului în multiple domenii, de la socializare și creativitate, la rezolvarea problemelor și dezvoltarea abilităților cognitive prin învățarea experiențială, stimularea creativității până la promovarea cooperării și a sănătății fizice și motorii respectiv, promovarea sănătății mentale și emoționale.

Încă din primele zile ale vieții, oamenii se angajează în jocuri, de la jocurile spontane ale copiilor mici până la activități mai elaborate și structurate ale adulților. Jocurile digitale pot fi o resursă valoroasă pentru dezvoltarea copiilor, atât timp cât sunt utilizate în mod corespunzător și însoțite de orientare și supraveghere din partea adulților. Este important să se găsească un echilibru între beneficiile și riscurile asociate utilizării tehnologiei în viața copiilor.

Cuvinte cheie: *joc, dezvoltare, sănătate mentală, coordonare, cooperare, reguli, mobilitate, jocuri digitale, gratificare, stimulare.*

Inovație și creație în activitatea didactică

Husariu Andreea Roxana, Profesor învățământ preșcolar, grad didactic I, Grădinița cu program prelungit nr. 25, Iași

Rezumat:

Pentru elevi, școala viitorului trebuie să promoveze o educație de calitate și să fie axată pe valori în care elevii să creadă, în care să se regăsească, îndeplinind două condiții, fundamentale din punctul lor de vedere: școala viitorului trebuie să le placă și să fie eficientă. Prioritatea învățământului o constituie informatizarea, softul educațional, reprezentat de programele informatice special dimensionate în perspectiva predării unor teme specifice, ceea ce reprezintă o necesitate evidentă.

Promovarea sănătății și a stării de bine a elevului determina de asemenea o dezvoltare optimă din punct de vedere somatic, fiziologic, mintal, emoțional, social și spiritual. Este foarte important ca în formarea unui stil de viață sănătos pentru școlari să se pună accent pe: autocunoașterea și construirea unei imagini pozitive despre sine; comunicare și relaționare interpersonală; controlul stresului; dezvoltarea carierei profesionale; prevenirea accidentelor și a comportamentelor cu risc pentru sănătate; prevenirea atitudinii negative față de sine și viață.

Noul mileniu aduce noi cerințe educaționale care impun noi metode, altele decât cele folosite până acum. Criteriul de calitate aplicat educației are un rol foarte important deoarece măsurile propuse pentru a promova creativitatea și capacitatea pentru inovare vor fi adaptate fiecărei etape din cadrul învățării continue. Focalizată pe unitatea de învățare, evaluarea ar trebui să asigure evidențierea progresului înregistrat de elev în raport cu sine însuși pe drumul atingerii obiectivelor prevăzute în programă. Este important să fie evaluată nu numai cantitatea de informație de care dispune elevul, ci, mai ales, ceea ce poate el să facă utilizând ceea ce știe sau ceea ce intuiește.

Cuvinte cheie: *inovație, creație, activitate didactică*

Importanța educației socio-emoționale la vârsta preșcolară

Husariu Andreea Roxana, Profesor învățământ preșcolar, grad didactic I, Grădinița cu program prelungit nr. 25, Iași

Rezumat:

De-a lungul timpului oamenii de știință au observat că principalul predictor care asigură adaptarea la viața adultă nu sunt notele școlare sau un potențial cognitiv ridicat ci abilitatea copiilor de a stabili relații cu cei din jur. Aceste observații contravin credinței majorității că un copil „deștept” va reuși în viață.

Prietenii sunt resurse emoționale pentru petrecerea într-un mod plăcut a timpului liber. Cercetătorii arată că perioada de timp în care o persoană râde, zâmbește, vorbește cu cei din jur este mult mai mare între prieteni decât între persoane care se cunosc mai puțin. În aceste momente de relaxare se descarcă în organism anumite substanțe chimice „endorfine,, care întăresc sistemul imunitar. Prietenii reprezintă o resursă tampon față de efectele negative a unor evenimente precum conflicte în familie, divorț, probleme școlare. În aceste situații, copiii se distanțează puțin de familie și apelează la prieteni pentru a obține suportul emoțional necesar. Astfel, ei sunt o resursă de învățare în situații pe care un copil nu știe cum să le rezolve. Copiii pot imita comportamentul prietenului atunci când el nu știe ce să facă sau pot cere în mod direct ajutorul (ex. Cum să construiesc castelul?). Studiile arată că schimbul de informații și deprinderi se face mult mai eficient între prieteni decât între copiii care nu se cunosc, deoarece au mult mai multă încredere unul în celalalt și se simt mai puțin vulnerabili atunci când își exprimă dificultățile într-un domeniu.

Deoarece abilitățile emoționale și sociale au un rol atât de important în viața noastră, părinții și celelalte persoane implicate în educarea copiilor trebuie să fie informați despre problematica diferențelor de gen și despre necesitatea valorificării sau compensării acestor diferențe în perioada preșcolară, perioadă care este optimă din punctul de vedere al achizițiilor socio-emoționale. Părinții și educatorii, prin activitățile pe care le desfășoară, pot sprijini și oferi copiilor oportunități care să ajute dezvoltarea abilităților socio-emoționale în mod adecvat, fără ca ea să fie limitată de stereotipurile de gen.

Vârsta preșcolară constituie o perioadă destul de lungă în care se produc însemnate schimbări în viața afectivă a copilului. Emoțiile și sentimentele preșcolarului însoțesc toate manifestările lui, fie că este vorba de jocuri, cântece, activități educative, fie de îndeplinirea sarcinilor primite de la adulți. Ele ocupă un loc important în viața copilului și exercită o puternică influență asupra conduitei lui. Emoția este o trăire a unei persoane față de un eveniment important pentru aceasta.

Pentru a favoriza o bună adaptare socială și menținerea unei bune sănătăți mentale, copiii trebuie să învețe să recunoască ce simt pentru a putea vorbi despre emoția pe care o au, trebuie să învețe cum să facă deosebire între sentimentele interne și exprimarea externă și nu în ultimul rând să învețe să identifice emoția unei persoane din expresia ei exterioară pentru a putea, în felul acesta, să răspundă corespunzător.

Dezvoltarea emoțională și socială a copilului sunt aspecte esențiale în evoluția sa și în special în procesualitatea învățării, de aceea atât educatorii, cât și părinții trebuie să acorde o importanță deosebită și acestui segment de educație.

Îmbrățișăm de asemenea ideea că promovarea educației emoționale și sociale trebuie să vizeze orice vârstă, urmând principiul învățării permanente, pe tot parcursul vieții, întrucât niciodată nu e prea târziu să devenim conștienți de propriile emoții și sentimente (devenind capabili de autocontrol), precum și de cele ale celor din jur.

Cuvinte cheie: *educație socio-emoțională, vârstă preșcolară, adaptare socială*

Utilizarea tehnologiei informațiilor și comunicării în terapia elevilor cu dizabilități

Istrate Mariana, Profesor de psihopedagogie specială, grad didactic I, CSEI Târgu Neamț

Rezumat:

Beneficiile și oportunitățile pe care TIC le oferă elevilor cu CES devin instrumente esențiale în toate domeniile vieții: educație, formare personală și profesională, integrare socială și ocuparea forței de muncă. Cu ajutorul calculatorului pot fi atinse mai bine obiective formative ca: dezvoltarea abilității manuale, rapiditatea reflexelor, precizia observației, fidelitatea memoriei, rezistența la presiunea timpului, puterea de concentrare, stimularea atenției, ambiției.

Calculatorul are o contribuție în atingerea celor trei categorii de obiective: cognitive, afective și psihomotorii. Tehnologia poate modela orice fel de proces atât într-o exprimare logico-matematică cât și printr-o exprimare intuitivă, ceea ce îl recomandă ca pe un excelent mijloc de instruire.

Pentru învățământul special computerul va deveni indispensabil prin: „îndeplinirea unui vechi deziderat – individualizarea procesului instructiv-educativ prin corelarea desfășurării acestuia cu ritmul și posibilitățile de dezvoltare cognitivă ale fiecărui subiect în parte”(Hâncu, 1999).

Cuvinte cheie: *tehnologie, calculator, terapie, dizabilitate*

Learning Apps-template audio/video cu inserări

Rusu Andrada, profesor, gradul I, Școala Gimnazială „Alexandru Vlahuță”, Iași

Rezumat:

Aplicația learningapps.org reprezintă un instrument TIC de predare-învățare-evaluare ce poate fi folosit la toate disciplinele de învățământ și propune o gamă variată de exerciții care sunt grupate în 32 de categorii, printre care „artă”, „chimie”, „economie”, „religie”, „spaniolă”, „rusă”, „ore interdisciplinare”, și altele. De asemenea, exercițiile sunt create după un anumit șablon, aplicația propunând 21 de șabloane. Iată, câteva exemple: „cronologie”, „ordine simplă”, „potrivire pe imagini”, „rebus”, „jocul Milionarii”, „audio/video cu inserări”, etc. Dintre toate aceste șabloane propuse, vom exemplifica șablonul „audio/video cu inserări”.

Profesorul poate alege un exercițiu deja creat cu acest *template* sau poate crea el însuși un astfel de exercițiu. Exercițiile create cu acest șablon pot fi folosite la toate tipurile de lecție, în diferite etape precum „comunicarea noilor cunoștințe”, „recapitularea sau sistematizarea cunoștințelor” sau „fixarea cunoștințelor”.

Înainte de a crea un exercițiu folosind acest șablon, profesorul poate urmări cele trei exemple propuse de aplicația learningapps.org pentru a înțelege mai bine specificul acestuia. Ulterior, profesorul completează câmpurile cerute: „titlul exercițiului”, „definirea cerinței” și inserează

un material video sau audio. Pe parcursul derulării aceluși material, profesorul poate seta apariția unor întrebări sau comentarii la un moment pe care el îl consideră potrivit.

Toate exercițiile create cu ajutorul acestui șablon, dascălul poate menține atenția elevilor pe parcursul lecției și le poate preda conținutul învățării mult mai dinamic, interactiv și atractiv pentru ei.

Cuvinte cheie: *template*, evaluare, audio, video

Inovația și creativitatea - performanță în procesul educativ

Bobeică Magda Bianca, Profesor învățământ primar, grad didactic II, Școala Gimnazială „Emil Atanasiu” Garoafa, Vrancea

Inovația și creativitatea joacă un rol crucial în obținerea performanței în educație. Iată câteva moduri în care aceste aspecte pot fi integrate în mediul educațional pentru a îmbunătăți rezultatele.

1. Metode de predare interactive: Utilizarea metodelor interactive, cum ar fi studiul de caz, învățarea bazată pe proiecte sau dezbaterile în clasă, poate îmbunătăți angajamentul și înțelegerea elevilor. Aceste metode îi încurajează să gândească critic și să aplice cunoștințele în situații practice.

2. Utilizarea tehnologiei: Integrarea tehnologiei în procesul de învățare poate stimula creativitatea și inovația. Aplicațiile și instrumentele online pot oferi noi modalități de accesare a informațiilor și de interacțiune, creând astfel un mediu mai dinamic și captivant pentru elevi.

3. Promovarea gândirii critice și a rezolvării de probleme: Încurajarea elevilor să analizeze, să evalueze și să rezolve probleme complexe îi ajută să-și dezvolte abilitățile critice și să găsească soluții inovatoare. Această abordare îi pregătește pentru provocările reale din lumea de mâine.

4. Încurajarea creativității în evaluare: Oferirea elevilor oportunităților de a-și demonstra în mod creativ înțelegerea prin intermediul diferitelor forme de evaluare, cum ar fi proiectele artistice, prezentările interactive sau simulările practice, poate stimula gândirea creativă și diversitatea în abordările lor.

5. Cultivarea unui mediu de învățare deschis la idei noi: Încurajarea elevilor să împărtășească idei, să exploreze noi concepte și să își exprime creativitatea fără teama de a greși sau de a fi criticați creează un mediu propice pentru inovație și dezvoltare personală.

6. Formare continuă a cadrelor didactice: Cadrele didactice bine pregătite sunt cheia unei educații de calitate. Oferirea de oportunități pentru formare continuă și dezvoltare profesională în domeniul inovației și creativității în educație este esențială pentru a le permite educatorilor să își îmbunătățească practicile și să inspire elevii în moduri noi și interesante.

În general, inovația și creativitatea pot fi integrate în procesul de predare și învățare pentru a îmbunătăți performanța în educație, pregătind elevii pentru cerințele și provocările unui viitor în continuă schimbare.

Tinkering la preșcolari: O abordare inovatoare pentru educația incluzivă

Stoicescu Cristina, Profesor învățământ preșcolar, Grădinița „Ciupercuța”, București

Rezumat:

Educația prin tinkering la preșcolari reprezintă o modalitate captivantă și eficientă de promovare a educației incluzive și de dezvoltare a abilităților esențiale pentru o societate diversă. Această practică implică completarea activităților practice de construire și experimentare, oferind copiilor oportunitatea de a explora, crea și învăța într-un mod interactiv. Tinkering-ul la preșcolari încurajează dezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor, creativitatea, gândirea inovatoare și reziliența, oferindu-le copiilor libertatea de a explora și experimenta fără frica de a greși. Principiile cheie pentru o experiență de tinkering reușită includ asigurarea unui spațiu dedicat, echipat cu materiale diverse, și facilitarea unei interacțiuni îndrumătoare din partea educatorilor pentru a stimula explorarea și creativitatea copiilor. Educația prin tinkering nu doar promovează dezvoltarea abilităților sociale, emoționale și cognitive ale copiilor, dar și contribuie la formarea gândirii critice, a spiritului întreprinzător și a abilităților de lucru în echipă. Deși aduce numeroase beneficii, implementarea educației prin tinkering poate implica și provocări, cum ar fi asigurarea resurselor și pregătirea adecvată a educatorilor. În concluzie, activitățile de tinkering în grădiniță, cum ar fi construirea de machete simple de vehicule, oferă oportunități excelente pentru dezvoltarea copiilor într-o varietate de domenii și promovează o abordare inovatoare și distractivă a educației.

Cuvinte cheie: *tinkering, preșcolar, creativitate, inovație, creativitate*

Metode și tehnici de evaluare în dezvoltarea gândirii critice la preșcolari

Ursache Mărioara, Școala Gimnazială „Alexandru Vlahuță” Iași G.P.P.

Rezumat:

Lucrarea prezintă câteva exemple de metode și tehnici de evaluare în dezvoltarea gândirii critice la preșcolari. Dezvoltarea gândirii critice la preșcolari înseamnă a-l învăța pe copil să stabilească cauze și implicații într-o situație de problemă; să pună întrebări și să caute răspunsuri dezvoltându-și curiozitatea, creând situații de problemă, realizând asocieri interpretative combinând eficient lucrurile noi cu cele cunoscute și experiențele de viață, a lua în calcul și părerile, opiniile și experiențele colegilor.

Încă de la vârstele timpurii metodele interactive de grup sunt instrumente didactice care favorizează interschimbul de idei, de experiențe, de cunoștințe, fiind modalități moderne de stimulare a învățării și dezvoltării personale, care presupun crearea de situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă și activă, o învățare prin colaborare, prin comunicare, prin confruntarea ideilor, pe influența și interecțiunea membrilor unui grup. Învățarea gândirii critice la vârsta timpurie este eficientă dacă sunt respectate anumite condiții: - crearea unor situații de învățare și alocarea timpului necesar; - încurajarea copiilor să gândească independent, să speculeze, să reflecteze; - acceptarea diversității de opinii și idei; - implicarea activă prin confruntare de idei, cooperare și colaborare pentru găsirea soluțiilor adecvate; - convingerea copiilor că nu vor fi ridiculizați

pentru opiniile exprimate; - încrederea în capacitatea fiecăruia de a gândi în mod critic; - aprecierea pozitivă a gândirii critice.

Am amintit câteva exemple de tehnici pe care le-am utilizat în evaluare în cadrul activităților, care au contribuit la dezvoltarea gândirii critice la preșcolari: evaluarea inițială; evaluarea formativă; evaluarea finală. Apoi, ca și metode, am adus o serie de exemple: portofoliul; proiectul; studiul de caz.

Cuvinte cheie: *metode, tehnici, evaluare, gândire critică, școlari*

Calitatea, o condiție obligatorie în educație

Profesor **Vrănescu Maria**, Colegiul Tehnic "Ion Holban" Iași

Rezumat:

"Educația are dificila misiune de a transmite o cultură acumulată de secole, dar și o pregătire pentru un viitor în bună măsură imprevizibil" Jaques Delors

Familia constituie mai mult un factor social sau unul preponderent educațional? În familie se formează deprinderi și obișnuințe de comportare morală, deprinderi de muncă, sensibilități estetice și se percep idei privitoare la realitatea înconjurătoare.

Nevoia de calitate în învățământ - Școala devine un factor de progres, dar și un promotor al educației pentru calitate.

Implementarea conceptului de calitate în învățământ. Educația și formarea profesională se desfășoară în condițiile când ia amploare mobilitatea la scară internațională a elevilor și salariaților, când se resimte tot mai mult impactul noilor tehnologii.

Modernizarea învățământului

Se admite că numai învățătorul/profesorul este pregătit într-o asemenea măsură încât poate să aprecieze exact progresele pe care le înregistrează elevii în asimilarea disciplinei respective.

Cercetări experimentale recente au scos în evidență faptul că învățătorul care evaluează elevii cărora tot el le-a predat are tendința de a pune note mai mari decât merită și, de aceea, în locul evaluării tradiționale (internă), unde învățătorul care evaluează este același cu cel care a predat, se recomandă tot mai mult extinderea modalităților de evaluare externă, adică evaluarea să se facă nu de către învățătorul care a predat, ci de un alt învățător sau de către un expert în evaluare.

Cuvinte cheie: *calitate, învățământ, educație, evaluare*

Consilierea și orientarea copilului cu comportament deviant

Psiholog **Daria Constantin**, masterand Universitatea "Petre Andrei" din Iași

Coordonator științific: lector univ. Dr. **Marta Iuliana Vicol**, Universitatea "Petre Andrei" din Iași

Rezumat:

Problematika prezentată în această lucrare vizează „Consilierea și orientarea copilului aflat în dificultate din cauza comportamentului deviant". A fost inițiată consilierea copiilor cu un asemenea comportament deoarece am considerat că trebuie să ne preocupe mai mult ceea ce va deveni minorul, decât ceea ce acesta a făcut (faptele comise). Am urmărit identificarea acelor măsuri eficiente care să răspundă nevoilor educative ale copiilor, ținând seama de mecanismele interne, care determină comportamentul antisocial al acestora cât și de modul în care copilul

recepționează influențele exterioare. În elaborarea prezentei cercetări am pornit de la următoarea ipoteză: dacă vom introduce în cadrul procesului instructiv-educativ ore conținând activități de consiliere și orientare a copiilor cu probleme de comportament și sunt utilizate metode eficiente pentru reeducarea acestora, atunci se vor obține rezultate mai bune în ceea ce privește corectarea devierilor de comportament. Obiectivele lucrării au vizat: folosirea activităților de consiliere și orientare a copiilor cu tulburări de comportament în vederea conștientizării valorilor social-morale; folosirea consilierii și orientării copiilor cu tulburări de comportament în vederea obținerii unor schimbări, achiziții pozitive în sfera comportamentului copiilor; înregistrarea și interpretarea rezultatelor obținute de elevi înainte și după folosirea activității de consiliere și orientare; aprecierea rolului folosirii activității de consiliere și orientare în cadrul procesului instructiv-educativ.

În urma participării la orele de consiliere, copiii cu probleme de comportament și-au atenuat mânia, egoismul făcând loc și pentru reacții emoționale de solidaritate, de apartenență la grup. În concluzie, unele dintre devierile de comportament întâlnite la copiii supuși experimentului s-au atenuat iar altele au fost eliminate. Acești copii nu au mai folosit limbajul necorespunzător pe care-l utilizau adesea iar raporturile cu colegii nu au mai fost tensionate, copiii nemalecergând la certuri, bătăi, expresii injurioase, obscenități în prezența colegilor.

Cuvinte cheie: *consiliere, orientare, comportament deviant, achiziții pozitive, proces instructiv-educativ*

SECȚIUNEA II

Impactul inteligenței artificiale asupra procesului educațional

Moderatori:

- ✓ **Dănuț Murariu**, psihoterapeut, psiholog clinician
- ✓ **Lector univ. dr. Ciobanu Liviu**, Universitatea "Petre Andrei" din Iași
- ✓ **Prof. Daniela Băbușcă**, Școala Gimnazială „Alexandru Vlahuță” Iași
- ✓ **Prof. Simona Savin**, Școala Gimnazială „Alexandru Vlahuță” Iași

Explorarea impactului dispozitivelor digitale asupra comportamentului și stării emoționale, din perspectivă psihologică

Bîtca Lucia, grad didactic superior, doctor în psihologie socială, Youth Clinic Moldova, Republica Moldova

Rezumat:

Dispozitivele digitale, precum smartphone-urile, tabletele, computerele și alte gadgeturi, au devenit o parte esențială a vieții noastre de zi cu zi, schimbând modul în care comunicăm, lucrăm și ne distrăm. Cu toate acestea, există o preocupare crescută în rândul cercetătorilor și profesioniștilor din domeniul sănătății mentale cu privire la impactul lor asupra comportamentului și stării emoționale. Explorarea impactului dispozitivelor digitale asupra comportamentului și stării emoționale din perspectivă psihologică este un domeniu de cercetare în creștere, concentrându-se pe efectele pe care utilizarea acestor gadgeturi le are asupra psihicului uman. Studiile au identificat mai multe aspecte ale impactului negativ al utilizării excesive a dispozitivelor digitale. De exemplu, expunerea la lumina albastră emisă de ecranele

dispozitivelor poate perturba ritmul circadian și somnul, având un impact negativ asupra stării emoționale și a funcționării cognitive. Utilizarea excesivă poate duce la dependența de gadgeturi, izolare socială și reducerea capacității de concentrare și atenție. În plus, aceasta poate contribui la creșterea nivelului de stres și anxietate. În loc să interacționăm în mod direct și autentic cu ceilalți în viața reală, ne putem pierde în lumea virtuală a internetului și a rețelelor de socializare. Acest lucru poate duce la sentimente de izolare și singurătate, deoarece relațiile online nu oferă același nivel de conexiune și suport emoțional ca relațiile interpersonale tradiționale. Este important să găsim un echilibru în utilizarea tehnologiei și să ne asigurăm că prioritizăm și îngrijim relațiile noastre offline pentru o sănătate mentală ecologică și emoțională optimă.

Cuvinte cheie: *impactul asupra sănătății mintale, dependența de internet, psihologia gadgeturilor*

Abstract: Digital devices such as smartphones, tablets, computers and other gadgets have become an essential part of our daily lives, changing the way we communicate, work and play. However, there is increasing concern among researchers and mental health professionals about their impact on behavior and emotional state. Exploring the impact of digital devices on behavior and emotional state from a psychological perspective is a growing area of research, focusing on the effects that the use of these gadgets has on the human psyche. Studies have identified several aspects of the negative impact of excessive use of digital devices. For example, exposure to blue light emitted by device screens can disrupt circadian rhythms and sleep, negatively impacting emotional state and cognitive functioning. Also, overuse can lead to gadget addiction, social isolation, and reduced ability to focus and pay attention. In addition, it can contribute to increased levels of stress and anxiety. Instead of interacting directly and authentically with others in real life, we can get lost in the virtual world of the internet and social media. This can lead to feelings of isolation and loneliness, as online relationships do not provide the same level of connection and emotional support as traditional interpersonal relationships. It's important to find a balance in our use of technology and ensure we prioritize and nurture our offline relationships for optimal environmental and emotional mental health.

Key words: *mental health impact, internet addiction, psychology of gadgets*

Empatia în învățământul superior față-n față cu noile tehnologii

Conf.univ.dr. **Daniela Gîfu**, Universitatea “Petre Andrei” din Iași & Academia Română, filiala Iași
Prof. univ. dr. **Alexandru Trifu**, Universitatea “Petre Andrei” din Iași

Rezumat:

Lucrarea se axează pe conceptul de *empatie*, cu scopul de a evidenția relevanța acestuia în contextul analizat în comparație cu termenul, adesea interschimbabil, *simpatie*. Susținem că *empatia* are o semnificație aparte la cursurile față în față, incluzând abilitatea profesorului de a interacționa cu studenții. Ambii actori educaționali joacă roluri cheie în menținerea calității învățământului superior și în acumularea de noi cunoștințe. Apariția digitalizării, inclusiv a inteligenței artificiale, anunță o nouă formă de manifestare a nevoii de cunoaștere. Bazându-ne pe experiențele și analizele noastre, fără a omite reglementările relevante, investigăm modul în care studenții atât de la Informatică, cât și de la Economie, percep interacțiunile cu profesorii (față-n față sau mediate de mașină).

Concluziile noastre indică faptul că, în prezent, *empatia* predomină în interacțiunea directă, însă există o vădită apetență pentru dispozitivele informaționale care provoacă dependența de tehnologie. Recenta legislație, adoptată de Parlamentul European, interzice folosirea inteligenței artificiale pentru recunoașterea emoțiilor la locul de muncă și în școli, precum și manipularea comportamentului uman. Acest lucru subliniază necesitatea politicilor și reglementărilor care guvernează etica tehnologiei informației în educație, protejând drepturile studenților. Cinci aspecte-cheie, legate de relația *empatie* – noile tehnologii – învățământul superior vor fi analizate: impactul *empatiei* și importanța ei în contextul tehnologic actual în educație; provocări și oportunități; considerații etice; rolul profesorilor; direcții viitoare ce ar putea conduce către o schimbare de paradigmă în educație. Aceste componente furnizează o abordare structurată pentru evaluarea interacțiunii profesor-student. În cele din urmă, relația *empatie* – noile tehnologii – învățământul superior prezintă un spectru de provocări și oportunități pentru mediul educațional. Prin abordarea proactivă a considerațiilor etice, cultivarea conexiunilor umane semnificative și integrarea responsabilă a tehnologiei, putem susține faptul că *empatia* este ca o piatră de temelie a educației în era digitală.

Mai mult, pe măsură ce navigăm în acest peisaj digitalizat, relația *empatie* – noile tehnologii – învățământul superior solicită o implicare proactivă. Integrarea tehnologiei în mediile educaționale prezintă oportunități fără precedent pentru creație, dezvoltare și inovație. Cu toate acestea, atrage și dileme etice și posibile capcane care necesită o examinare atentă. Un aspect crucial este conservarea conexiunii umane în mijlocul proliferării platformelor digitale și a soluțiilor conduse de IA. În timp ce tehnologia poate îmbunătăți eficiența și facilita învățarea, nu trebuie neglijat angajamentul empatic între profesori și studenți. Construirea unei relații, înțelegerea nevoilor individuale și promovarea unui mediu performant de învățare rămân componente esențiale ale educației eficiente.

În plus, pe măsură ce profesorii se adaptează la noile modalități de predare și folosesc instrumente digitale în practicile lor, există o nevoie de dezvoltare profesională și formare continuă. Nevoie ce include nu numai competența tehnică, ci și o înțelegere profundă a modului în care tehnologia influențează dinamica interpersonală și inteligența emoțională în mediile educaționale. În plus, privind spre viitor, trebuie luate în considerare implicațiile mai largi ale educației în contextul avansului tehnologic. Concret, abordarea problemelor de echitate digitală, accesul pentru toți studenții și reducerea *bias*-urilor algoritmice și încălcări ale confidențialității datelor. Prin cultivarea empatiei, promovarea utilizării etice a tehnologiei și prioritizarea nevoilor atât a studenților, cât și a profesorilor, putem exploata potențialul tehnologiei, menținând în același timp principiile fundamentale ale educației.

Cuvinte cheie: *empatie, IA, învățământ superior, feed-back, progres, aplicații*

Empathy in higher education faces new technologies

Abstract: In this paper, we delve into the concept of *empathy*, highlighting its distinct relevance within the analyzed context compared to the often-interchangeable term, *sympathy*. We argue that *empathy* holds particular significance in face-to-face courses and student interactions, encapsulating the teacher's adeptness in managing teaching and learning activities. Both professors and students play pivotal roles in upholding the quality of higher education and propelling knowledge advancement. At this juncture, the advent of digitalization, including AI, emerges as a manifestation of human knowledge. Drawing upon our experiences, perspectives, analyses, and pertinent regulations, we investigate how students, specializing in Computer Science and Economics, perceive interactions - whether direct or mediated by devices or computer programs. Our findings indicate that, presently, onsite *empathy* predominates, yet there exists an imperative for humanity to embrace digital devices and AI more extensively. Notably, recent legislation enacted by the EP prohibits emotion recognition in workplaces or educational settings, as well as the manipulation of human behavior. This underscores the

necessity for policies and regulations governing the ethical utilization of technology in education, safeguarding students' rights and well-being. The outlined framework explores five key facets pertaining to the convergence of *empathy*, new technologies, and higher education: the impact of technology on *empathy* in education; challenges and opportunities; ethical considerations; the role of professors; and future directions. These components furnish a structured approach for dissecting the multifaceted nature of this discourse. Ultimately, the interplay of *empathy*, new technologies, and higher education presents a spectrum of challenges and opportunities for professors and stakeholders alike. By proactively addressing ethical considerations, nurturing meaningful human connections, and exercising responsible technology integration, we can fortify *empathy* as a cornerstone of education in the digital era. Furthermore, as we navigate this evolving landscape, it becomes increasingly evident that the nexus of *empathy*, new technologies, and higher education demands thoughtful consideration and proactive engagement. The integration of technology into educational settings presents unprecedented opportunities for innovation and accessibility. However, it also introduces ethical dilemmas and potential pitfalls that necessitate careful scrutiny. One crucial aspect is the preservation of human connection amidst the proliferation of digital platforms and AI-driven solutions. While technology can enhance efficiency and facilitate learning, it must not overshadow the importance of empathetic engagement between professors and students. Building rapport, understanding individual needs, and fostering a supportive learning environment remain essential components of effective pedagogy. Moreover, as professors adapt to new teaching modalities and incorporate digital tools into their practices, there is a need for continuous professional development and training. This includes not only technical proficiency but also a deep understanding of how technology impacts interpersonal dynamics and emotional intelligence in educational settings. Additionally, as we look to the future, it is imperative to consider the broader societal implications of technological advancement in education. This entails addressing issues of digital equity, ensuring access for all students regardless of socioeconomic background, and mitigating the risks of algorithmic bias and data privacy breaches. In essence, navigating the intersection of *empathy*, new technologies, and higher education requires a multifaceted approach that balances innovation with human-centric values. By fostering a culture of *empathy*, promoting ethical technology use, and prioritizing the well-being of students and professors, we can harness the transformative potential of technology while upholding the fundamental principles of education.

Keywords: empathy, AI, higher education, feedback, progress, computer programs

Rolul inteligenței artificiale în transformarea procesului educațional: perspective actuale și direcții viitoare

Daniela Cazacu, doctor, conferențiar universitar, Universitatea de Stat Alecu Russo din Bălți

Rezumat:

Articolul *Rolul inteligenței artificiale în transformarea procesului educațional: perspective actuale și direcții viitoare*, analizează modul în care progresele recente în domeniul inteligenței artificiale (IA) influențează și modelează peisajul educațional contemporan. Într-o eră caracterizată de inovație tehnologică rapidă, este crucial să evaluăm modul în care IA poate să optimizeze procesul de învățare și să aducă schimbări semnificative în practicile educaționale. În cadrul acestui context, articolul investighează mai întâi utilizarea IA pentru personalizarea instruirii și adaptarea conținutului educațional. Sistemele de IA au capacitatea de a analiza datele despre performanța și stilurile de învățare ale elevilor, permițând o personalizare

eficiență a materialelor didactice în funcție de nevoile individuale ale fiecărui elev. Prin utilizarea algoritmilor de învățare automată și a modelelor predictive, aceste sisteme pot oferi resurse adaptate și instruire individualizată, optimizând astfel procesul de asimilare a cunoștințelor și îmbunătățind performanța academică. În al doilea rând, vom examina impactul IA în furnizarea feedback-ului și evaluării în cadrul mediului educațional. Sistemele de IA sunt capabile să ofere feedback imediat și detaliat privind progresul elevilor, identificând punctele forte și punctele slabe ale învățării. Această abordare permite o evaluare continuă și adaptivă a performanței elevilor, contribuind la îmbunătățirea rezultatelor academice și la dezvoltarea competențelor de autoevaluare și auto-reglementare. La fel, ne propunem să analizăm modul în care interacțiunea cu agenții virtuali și chatbot-urile pot îmbunătăți experiența de învățare a elevilor. Agenții virtuali pot oferi suport și asistență în învățare, oferind răspunsuri rapide și personalizate la întrebările elevilor și oferind asistență în rezolvarea problemelor și înțelegerea conținutului. Această formă de interacțiune poate încuraja participarea activă a elevilor și poate contribui la dezvoltarea abilităților de comunicare și colaborare într-un mediu virtual. În plus, articolul abordează implicațiile etice și psihologice ale utilizării IA în educație. Pe lângă beneficiile evidente aduse de tehnologie, există și preocupări legate de confidențialitatea datelor, echitatea algoritmilor și impactul asupra autonomiei și libertății individuale. Este esențial ca implementarea sistemelor AI în educație să fie însoțită de politici și reglementări adecvate pentru a proteja interesele elevilor și pentru a promova utilizarea responsabilă a tehnologiei. În concluzie, articolul subliniază importanța continuării cercetării și dezvoltării în domeniul IA în educație și identifică direcții viitoare pentru utilizarea acestei tehnologii în transformarea procesului educațional. Cu toate că există provocări și dileme etice de abordat, potențialul impact pozitiv al IA în educație este vast și promițător, deschizând oportunități pentru o educație mai accesibilă, eficientă și personalizată pentru toți elevii.

Cuvinte cheie: *intelență artificială, educație, transformare, proces, practici educaționale.*

The role of artificial intelligence in transforming the educational process: current perspectives and future directions

Abstract:

Article *The Role of Artificial Intelligence in Transforming the Educational Process: Current Perspectives and Future Directions*, analyzes how recent advancements in the field of artificial intelligence (AI) influence and shape the contemporary educational landscape. In an era characterized by rapid technological innovation, it is crucial to evaluate how AI can optimize the learning process and bring significant changes to educational practices. Within this context, the article first investigates the use of AI for personalizing instruction and adapting educational content. AI systems have the ability to analyze data about students' performance and learning styles, enabling efficient customization of teaching materials based on the individual needs of each student. By utilizing machine learning algorithms and predictive models, these systems can provide tailored resources and individualized instruction, thereby optimizing the assimilation of knowledge and improving academic performance. Secondly, we will examine the impact of AI in providing feedback and assessment within the educational environment. AI systems are capable of providing immediate and detailed feedback on students' progress, identifying strengths and weaknesses in learning. This approach allows for continuous and

adaptive assessment of students' performance, contributing to improving academic outcomes and developing self-assessment and self-regulation skills. Likewise, we aim to analyze how interaction with virtual agents and chatbots can enhance students' learning experience. Virtual agents can offer support and learning assistance, providing quick and personalized responses to students' questions and aiding in problem-solving and content understanding. This form of interaction can encourage active student participation and contribute to the development of communication and collaboration skills in a virtual environment. Additionally, the article addresses the ethical and psychological implications of using AI in education. In addition to the obvious benefits brought by technology, there are concerns regarding data privacy, algorithm fairness, and the impact on individual autonomy and freedom. It is essential that the implementation of AI systems in education be accompanied by appropriate policies and regulations to protect students' interests and promote the responsible use of technology. In conclusion, the article emphasizes the importance of continued research and development in the field of AI in education and identifies future directions for the use of this technology in transforming the educational process. Although there are challenges and ethical dilemmas to address, the potential positive impact of AI in education is vast and promising, opening opportunities for more accessible, efficient, and personalized education for all students.

Key words: *artificial intelligence, education, transformation, process, educational practices.*

Cum transformă inteligența artificială învățământul? Beneficii și provocări (How Does Artificial Intelligence Transform Education? Benefits and Challenges.)

Lector univ. dr. **Bujor Anca Liliana**, Universitatea „Petre Andrei” din Iași

Rezumat:

În acest articol ne propunem să prezentăm o parte din beneficiile și provocările implementării inteligenței artificiale (IA) în sectorul educațional. Deși IA a fost inițial concepută pentru domeniul afacerilor și cel industrial, aceasta a intrat rapid și în sfera educației. Inteligența artificială oferă soluții pentru provocări importante, cum ar fi accesibilitatea, feedback-ul în timp real, învățarea personalizată și stimularea motivării elevilor, promovând o experiență de învățare centrată pe elev, care dezvoltă competențe esențiale pentru secolul al XXI-lea. Cu toate acestea, este esențial să recunoaștem și să evaluăm provocările și riscurile aduse de IA. Există preocupări legate de posibila dependență excesivă atât a profesorilor cât și elevilor de tehnologiile AI, care ar putea limita dezvoltarea gândirii critice și ar putea determina și profesorii să se bazeze pe AI pentru planificarea lecțiilor, fără un control suficient.

În concluzie, este de dorit ca resursele educaționale să fie elaborate în continuare cu ajutorul experților din domeniu. Recunoaștem dezavantajele utilizării IA și pledăm pentru o abordare prudentă și responsabilă a acesteia, care să valorifice munca profesorilor, menținând componenta umană ca aspect central al procesului de învățare.

Cuvinte cheie: *inteligență artificială, educație, tehnologii smart, Chat Gpt (Artificial Intelligence, Education, Smart Technologies, Chat GPT)*

Inteligența artificială - oportunități și provocări pentru educația viitorului

Lector univ. dr. **Ciobanu Liviu**, Universitatea „Petre Andrei” din Iași

Rezumat:

Inteligența artificială are un mare potențial de a transforma educația, oferind oportunități unice de a personaliza învățarea, a extinde accesul la educație și a dezvolta noi competențe necesare în era digitală.

Inteligența artificială poate adapta materialele didactice la nevoile individuale ale fiecărui elev, oferind un ritm personalizat de învățare și feedback în timp real, poate facilita accesul la educație de calitate pentru elevii din zone defavorizate sau cu dizabilități și poate ajuta elevii să dezvolte competențe digitale esențiale pentru viitorul pieței muncii, cum ar fi gândirea critică, rezolvarea problemelor și colaborarea.

Există însă și provocări asociate cu integrarea inteligenței artificiale în educație, cum ar fi riscurile privind confidențialitatea și securitatea datelor, creșterea disparităților sociale și economice, dependența excesivă de tehnologie și dilemele etice și morale.

Educația viitorului poate beneficia în mod semnificativ de potențialul pozitiv al inteligenței artificiale, dacă se gestionează corect și provocările asociate.

Cuvinte cheie: *inteligență artificială, tehnologii, educația viitorului*

O perspectivă psihologică asupra fenomenului numit *Inteligență Artificială*

Murariu Dănuț, psihoterapeut, psiholog clinician

Rezumat:

În ultimile decenii omenirea a făcut un salt tehnologic impresionant. Acest salt, pe lângă beneficiile pe care le aduce omenirii, vine incognito și cu o serie de provocări. Una dintre cele mai mari provocări este cea legată de influența pe care Inteligența Artificială ar putea să o aibă asupra dezvoltării bio-psiho-sociale umane. Pe baza unor algoritmi programați IA poate imita gândirea umană și chiar poate ajunge la o *conștiință de sine artificială*. Din acest punct de vedere ar trebui să reevaluăm ce definește ființa umană ca fiind superioară. Există deja posibilitatea de a crea neuroni artificiali, care în final, pot să ducă la crearea unui *creier digital* artificial. Anumite funcții matematice pot mima reacția neuronilor la anumiți stimuli primiți de la alți neuroni sau de la factori externi. Aceasta ne ridică o serie de întrebări: poate inteligența artificială să aibă conștiință? poate inteligența artificială să gândească? poate inteligența artificială să raționeze? poate inteligența artificială să simtă? poate inteligența artificială să empatizeze? poate inteligența artificială să aibă intuiție? poate inteligența artificială să iubească? poate inteligența artificială să aibă morală? Iată probleme care, supuse unor analize psihologice de specialitate, ar trebui să ne ofere niște răspunsuri pertinente, edificatoare, având în vedere că omul este superior nu prin cogniția sa – care este o achiziție importantă – ci prin faptul că are conștiință, ce îi conferă capacitatea de a reflecta, de a discerne, de a cumpăni, de a intuiti, de a contempla, de a medita, de a crea.

Cuvinte cheie: *inteligență artificială, perspectivă psihologică, provocări*

Percepția impactului inteligenței artificiale în procesul educațional la nivel academic

Șapcă (Tuțuianu) Mirela-Marilena, Doctorand, Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași
Tuțuianu Anca, Dr., University of Huddersfield, U.K

Rezumat:

Odată cu evoluția rapidă a tehnologiei și a concretizării conceptului de Big Data, s-a dezvoltat și inteligența artificială, sau AI. Definită ca o inteligență a mașinăriiilor, tehnologia AI și-a dovedit potențialul enorm prin care poate revoluționa modul în care societatea funcționează. Scopul studiului este reprezentat de identificarea modului în care inteligența artificială influențează procesul educațional la nivel academic. Obiectivul general al studiului îl constituie identificarea percepției utilizării inteligenței artificiale asupra procesului educațional. De asemenea se va evalua și percepția impactului acesteia la nivel social. Obiective specifice: evaluarea percepției consecințelor utilizării inteligenței artificiale la nivel de rezultate academice, de performanță academică, evaluarea percepției consecințelor impactului acesteia la nivel de comunitate și societate. Metododa de cercetare este calitativă, folosindu-se investigația de tip focus-grup. Lotul de subiecți este alcătuit din 13 voluntari, studenți, din Constanța. Prima parte a studiului este o abordare teoretică a conceptelor inteligență artificială, proces educațional. În partea aplicativă a studiului s-a folosit tehnica de focus-grup pentru a investiga opiniile participanților cu privire la percepția AI în procesul educațional. La focus-grup au fost prezenți 13 voluntari, cu vârste cuprinse între 21 și 50 de ani, cu diferite situații familiale și economice. S-au abordat două perspective în discuție, voluntarul-adult (părinte sau profesor) și voluntarul-copil (elev). Printre principalele teme identificate din acest focus-grup au fost: lipsa unei definiții clare a ceea ce înseamnă AI, aceasta fiind confundată cu tehnologia în general, lipsa educației în ceea ce privește AI, tipuri de AI și a analizei rezultatelor generate de acestea, identificarea unei schimbări a modului de gândire al elevilor ca efect al utilizării regulate de social media, necesitatea de control asupra AI, impactul pozitiv al acesteia asupra stimulării atenției în procesul educațional, beneficiile și provocările generate de AI. Concluzii: În urma acestui studiu putem concluziona că există o discrepanță inter generațională cu privire la percepția AI, iar acest lucru poate duce la o reticență în a încuraja adoptarea acesteia în procesul educațional. Totodată, se recunosc beneficiile răspunsurilor personalizate generate de AI, asociate și cu o încurajare a curiozității. La final, s-a recunoscut faptul că elevii de acum se află într-un alt context socio-tehnologic, unde informația poate fi accesată oriunde și oricând, schimbând nevoia de a reține informații cu nevoia de a analiza și procesa informațiile găsite, percepția AI putând avea un rol important în creșterea nivelului rezultatelor în procesul educațional.

Cuvinte cheie: *inteligență artificială, proces educațional, tehnologie, percepție, impact al AI*

Impactul mediului digital asupra adaptării la viața socială și școlară a preadolescenților

Maria Diaconu, doctorand, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău,
Profesor consilier școlar la C.J.R.A.E. Neamț

Rezumat:

Acest articol prezintă impactul pe care îl are expunerea îndelungată la ecrane asupra comportamentului, abilităților sociale și școlare în rândul preadolescenților. Evoluția rapidă din ultimii ani a tehnologiilor informației și a comunicației, a făcut ca acestea să devină parte din

viața noastră, a tuturor. Dispozitive ca smartphone-ul, tableta, laptop, PC sau TV le găsim în majoritatea caselor sau a școlilor cu scopul de a crea oportunități de învățare, de socializare sau de relaxare. Timpul exagerat de expunere la ecrane și utilizarea tehnologiei într-un mod neadecvat au impact negativ asupra sănătății fizice și psihice a preadolescenților, cu implicații grave asupra adaptării la viața socială și școlară.

Cuvinte cheie: *ecrane, tehnologie digitală, dependență, comportament, preadolescenți, tulburări psihologice*

Calculatorul-mijloc de învățământ în dezvoltarea vocabularului la preșcolari

Aurelia Iancu, doctorand, Școala Doctorală Științe ale Educației, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Rezumat:

Prezentul articol reflectă valorificarea calculatorului ca mijloc de învățământ privind dezvoltarea vocabularului la vârsta preșcolară. Calculatorul este mijlocul susținut de tehnologiile modern care ne ajută să stimulăm toate procesele psihice ale preșcolarului.. Prin intermediul calculatorului procesul de învățare a devenit mai interesant, mai plăcut. Activitățile însoțite de imagini viu colorate și expresive, de texte sugestive permit dezvoltarea limbajului și a vocabularului, informațiile pot cu ușurință să fie asimilate de cei mici.

Cuvinte-cheie: *calculatorul; preșcolar; vocabularul; mijloace de învățământ*

Soluții software dedicate evaluării psihologice după modelul Big Four - din perspectiva inteligenței artificiale

Liviu-Dordoruț Călcâi, Senior Software Test Engineer I, masterand Universitatea ”Al. I. Cuza” Iași

Lucrarea evidențiază modul în care abordările informatice ale învățării automate, analiza de date și tehnicile avansate de inteligență artificială pot fi integrate în testarea psihologică pentru a îmbunătăți precizia și eficiența evaluărilor.

Implementarea unor algoritmi de testare psihologică adaptativă, având la bază procedee de învățare automată specifici inteligenței artificiale, poate aduce îmbunătățiri substanțiale în acest domeniu și constituie o direcție de studiu interdisciplinar cu multiple valențe de cercetare. Această colaborare poate aduce beneficii în ceea ce privește evaluarea personalității, diagnosticul și prognosticul afecțiunilor psihologice etc.

O posibilă direcție de studiu o poate constitui explorarea implicațiilor etice asociate cu utilizarea tehnologiilor în testarea psihologică și dezvoltarea de aplicații informatice, identificând aspectele cheie și oferind soluții pentru a asigura confidențialitatea și protecția datelor personale.

Testarea psihologică joacă un rol semnificativ în înțelegerea și evaluarea personalității umane. Dezvoltarea unei aplicații de testare psihologică bazată pe un model de studiu al personalității umane compus din 4 factori (Big Four: conștiinciozitate, agreabilitate, energie și nevrotism-stabilitate emoțională) reprezintă o abordare inovatoare și valoroasă în domeniul evaluării psihologice.

Acest demers de cercetare are o importanță deosebită în contextul interacțiunii dintre om și calculator, aducând împreună cunoștințe și principii din domeniile psihologiei și informaticii. Interacțiunea dintre om și calculator este tot mai prezentă în viața noastră de zi cu zi, iar dezvoltarea unei aplicații de testare psihologică oferă oportunitatea de a beneficia de avantajele tehnologiei în evaluarea personalității umane.

Cuvinte cheie: *soluții software, evaluare psihologică, modelul Big Four, inteligența artificială, testare adaptativă*

Inteligența artificială și starea de flux

Florentina Baci, prof. consilier școlar CJRAE Maramureș

Rezumat:

Trăim într-o epocă în care inteligența artificială reprezintă deopotrivă o miză și o provocare. A utiliza AI ne înscrie cumva „în rândul lumii” ori ne oferă insigna unor persoane preocupate de progres. Indiscutabil accesul la AI atrage după sine diverse facilități. Dar care sunt consecințele utilizării acesteia asupra „stării de flux”? Ce se întâmplă cu exercițiul prezenței conștiente în sarcina de lucru, cu emoțiile însoțitoare acestui efort, cum se modifică relația ființei umane cu dimensiunea sa motivațional-aspirațională, care este ecoul unui shortcut frecvent utilizat cu eficiența și productivitatea personală? Ipoteza desproprietății de „starea de flux” devine tot mai plauzibilă și, odată cu ea, (im)posibilitatea conectării la starea de fericire.

Cuvinte cheie: *inteligența artificială, starea de flux, progres, fericire*

Mutismul electiv: strategii pentru intervențiile psihoeducative

Volmer Ștefania, prof. gr. I, Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Nr. 2 Comănești

Rezumat:

Mutismul electiv (refuzul brusc al unui copil/adolescent de a vorbi și comunica cu persoanele din jur) este o tulburare de dispoziție afectivă și comportamentală, ale cărei cauze sunt încă insuficient înțelese. Subiectul persistă în a refuza să vorbească în unul sau mai multe contexte sociale (de exemplu, la școală), deși are capacitatea de a înțelege ce i se spune și de a vorbi. Timiditatea excesivă, anxietatea și depresia se numără printre caracteristicile asociate mutismului electiv, însă factorii de risc includ supraprotecția maternă, dizabilitățile intelectuale, evenimentele traumatice (de exemplu, separarea de figura de atașament), abuzul emoțional repetat etc. Prezenta comunicare trece în revistă etiologia mutismului electiv, formele în care se poate manifesta, caracteristicile asociate, precum și strategiile pe care consilierii școlari, psihoterapeuții, cadrele didactice și părinții le pot utiliza pentru a sprijini copilul/adolescentul cu mutism electiv să depășească dificultățile emoționale pe care le întâmpină și să se reintegreze în contextele sociale care îi jalonează creșterea și dezvoltarea.

Cuvinte cheie: *mutism electiv, factori etiologici, forme de manifestare, caracteristici asociate, strategii pentru intervențiile psihoeducative*

Impactul inteligenței artificiale (IA) în educație și regândirea rolului educației în era digitală

Dunca Alina, Prof. înv. Primar, Școala Gimnazială Șieu – Maramureș

Rezumat:

IA este capacitatea unei mașini de a imita funcții umane, cum ar fi raționamentul, învățarea, planificarea și creativitatea” și este considerată „o tehnologie determinantă a viitorului.

Înconjurată atât de optimism, cât și de scepticism față de implicațiile sale în societate, IA este considerată un element central al transformării digitale a societății cu o valoare strategică pentru educație și este o prioritate pentru UE, așa cum reiese din Cartea Albă Inteligența artificială – O abordare europeană axată pe excelență și încredere și din Rezoluția Parlamentului European din 19 mai 2021 referitoare la inteligența artificială în educație, cultură și sectorul audiovizual. Unii dintre noi ne aducem aminte că, nu cu mult timp în urmă, apariția compu-terelor și Internetului au generat dezbateri puternice asupra faptului că acestea vor schimba, în rău, procesul educațional, când realitatea a demonstrat că acestea au îmbunătățit accesul la informații, fiind instrumente puternice și eficiente de învățare. Consider că odată cu digitalizarea inevitabilă a resurselor educaționale alături de gamificare și de experiențele de învățare personalizate, există nenumărate oportunități de dezvoltare a aplicațiilor IA în procesul de educație.

Cu toate acestea, există și foarte mult interes față de avantajele pe care le aduce utilizarea IA și o conștientizare a faptului că rolurile profesionale ale trainerilor profesioniști și ale cadrelor didactice vor trebui ajustate și revizuite pe măsură ce tehnologiile IA se dezvoltă și se diversifică, dezvoltând noi forme organizaționale.

Progresul tehnologic din ultimii ani este fără precedent și mă refer, în special, la descoperirile impresionate în învățarea automată care sunt utilizate, de exemplu, pentru procesarea și traducerea limbajului în timp real, analiza imaginilor sau controlul proceselor. Eu, personal, mă aștept ca toate aceste progrese în IA să aibă un mare impact asupra pieței de muncă prin noile cerințe de competențe și prin noile practici de predare și de învățare.

Dintre toate domeniile în care IA va avea un impact, în educație ar putea fi cel mai mare; utilizarea AI în educație poate genera informații despre cum se desfășoară învățarea și poate schimba modul de evaluare a învățării. Poate reorganiza sălile de clasă sau le poate face învechite, poate crește eficiența predării sau poate forța elevii să se adapteze la cerințele noii tehnologii.

Cuvinte cheie: *IA, educație, învățare, predare, regândirea rolului educației*

Programă pentru opționalul „Științele și viața”. Integrat Crosscurricular (fizică, matematică, educație tehnologică, TIC, limba engleză).

Prof. Sopor Livia Maria, Colegiul Național Mihai Eminescu, Petroșani

Rezumat:

Opționalul „Științele și Viața” își propune să ridice câteva întrebări și să ofere posibile soluții pentru unele probleme întâlnite în viața cotidiană, din care să învățăm cu toții. Întrebările propuse deschid calea pentru abordarea din mai multe puncte de vedere a unor fenomene întâlnite în viața noastră, opționalul propus fiind de tip integrat interdisciplinar, cu noțiuni din fizică, matematică, educație tehnologică, limba engleză și tehnologia informației și comunicării. Elevii se află la o vârstă a maximei curiozități; dificultățile apar atunci când un

fenomen este abordat la mai multe discipline, sub aspecte diferite și se pierde din vedere tratarea fenomenului în mod unitar și complex. De asemenea, elevii învață să lucreze în echipă, să colaboreze, și mai mult, să exerseze limba engleză în comunicarea cu alți elevi din lume, pe platforma eTwinnig. Cursul cuprinde o serie de activități cu scopul de a-i provoca pe copii, de a le crește interesul pentru studiul științelor și matematică, de a experimenta, de a confecționa singuri dispozitive experimentale, care chiar să funcționeze! Transformările apărute în societatea românească impun o pregătire diversificată a tinerilor – chiar și a celor cu CES – în însușirea și perfecționarea cunoștințelor necesare utilizării calculatorului, astfel încât aceștia să poată acumula cunoștințe generale din această sferă, pentru a înțelege impactul unor factori de mediu asupra vieții noastre și, în final, să fie capabili a depăși unele probleme care se vor ridica în fața lor.

Cuvinte cheie: *științele și viața, comunicare, opțional, Crosscurricular, calculator*

SECȚIUNEA III

Actualitate școlară și perspective socio-emoționale

Moderator:

✓ Lector univ. dr. **Lavinia Pruteanu**, prodecan Facultatea de Psihologie, Științele Educației și Asistență Socială, Universitatea "Petre Andrei" din Iași

✓ Prof. **Mirela Marin**, director Școala Gimnazială "Alexandru Vlahuță" Iași

✓ Prof. **Diana Anton**, Școala Gimnazială "Alexandru Vlahuță" Iași

Dezvoltarea personalității și diminuarea efectelor crizei de vârstă la preadolescenți

Racu Igor, doctor habilitat în psihologie, profesor universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Rezumat:

În acest articol sunt prezentate rezultatele unei cercetări teoretico-experimentale privind posibilitatea de dezvoltare a personalității preadolescentului în timpul declanșării celei mai dramatice crize în dezvoltarea psihică și formarea personalității - criza de la 13 ani. Prin elaborarea și implementarea unui program formativ de intervenții psihologice cu subiecții din grupul experimental s-a reușit influența pozitivă asupra procesului de dezvoltare a stimei de sine, diminuarea unor accentuări de caracter și a reacțiilor de ostilitate caracteristice acestei crize psihologice.

Cuvinte cheie: *vârsta preadolescentă, criză, stimă de sine, ostilitate, accentuări de caracter*

Dependența de tehnologiile informaționale la adolescenți

Racu Iulia, profesor universitar, doctor habilitat, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Rezumat:

Dependența de tehnologiile informaționale este o problemă severă și gravă a lumii contemporane ce afectează funcționarea obișnuită și armonioasă a individului. Gadget-urile, internetul, etc. sunt foarte atractive în special pentru copii și adolescenți, iar la un moment dat, utilizarea acestora poate depăși anumite limite și ajunge să fie dependentă. Pornind de la cele

expuse am proiectat și realizat un demers experimental al dependenței de tehnologii informaționale la adolescenți. Eșantionul de cercetare a fost constituit din 75 de adolescenți cu vârste cuprinse între 15 și 18 ani.

Pentru a depista dependența de tehnologii informaționale pe întregul eșantion am administrat următoarele chestionare: Chestionarul de determinare a dependenței de computer (H. Юрьева și Т. Ботьбот) și Chestionarul de diagnosticare a dependenței de internet K. Young. Ca rezultate am stabilit că un număr mare de adolescenți se caracterizează prin nivel mediu și ridicat de dependență de computer (29,30% și 10,70%) și de internet (24,10% și 10,70%). Rezultatele pun în lumină existența diferențelor între adolescenți și adolescente în ceea ce privește dependența de computer și dependența de internet, cu un nivel mai ridicat de dependență la adolescenți. Conform dimensiunii de vârstă nivelul mediu și ridicat de dependență de computer și de internet prevalează la adolescenții de 17 și 18 ani.

Cuvinte cheie: *dependență de computer, dependență de internet, adolescenți, diferențe de gen, diferențe de vârstă*

Starea de bine: caracteristici și componente

Racu Iulia, profesor universitar, doctor habilitat, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Druță Eujenia, doctorand, Școala Doctorală de Psihologie, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Rezumat:

De câteva decenii sunt din ce în ce mai frecvente cercetările cu referire la starea de bine, satisfacția personală, fericire și optimism. Studiul literaturii științifice din domeniul psihologiei prezintă o multitudine de accepțiuni pentru noțiunea de stare de bine. Astfel, starea de bine este abordată de la o stare inerentă pozitivă cum ar fi fericirea, sau modalitatea în care un individ se apreciază pe sine, satisfacția pe care o are în relațiile interpersonale sau în termenii contextului unei persoane (nivelul de trai), în timp ce lipsa stării de bine presupune (un nivel accentuat de depresie). O abordare holistică a stării de bine conceptualizează acest concept ca totalitatea stărilor individuale de satisfacție, fericire, bunăstare, care sunt evaluate de fiecare individ în corespundere cu propriile experiențe, valori și așteptări. Ca componente ale stării subiective vom evidenția: autoacceptarea, stăpânirea mediului, autonomie, relații pozitive și armonioase cu cei din jur, creșterea și dezvoltarea personală, scopuri și sens în viață.

Cuvinte cheie: *stare de bine, fericire, satisfacție de viață, componente ale stării de bine*

Terapia relațiilor deficitare în cuplul mamă- preadolescent(ă)

Silvia Briceag, Doctor în psihologie, conferențiar univ., Universitatea de Stat "Alecu Russo" din Bălți

Tatiana Moruz, master în psihologie, Universitatea de Stat "Alecu Russo" din Bălți

Rezumat:

Rolul mamei în viața copilului este crucial și nu poate fi subestimat. Mama are un impact major asupra dezvoltării emoționale, sociale și cognitive a copilului său, încă de la primele zile ale vieții acestuia. Iată câteva dintre cele mai importante roluri pe care le joacă o mamă în viața copilului: sursa principală de confort și siguranță. În primii ani de viață, copilul depinde complet

de mama sa pentru satisfacerea nevoilor de bază, precum alimentația, îngrijirea și protecția. Mama este adesea prima persoană pe care copilul o asociază cu confortul și siguranța, iar această relație poate influența dezvoltarea unui atașament sigur între mamă și copil.

Relația dintre mamă și copil este una dintre cele mai importante și puternice legături umane. O relație maternă pozitivă și sănătoasă poate influența pozitiv dezvoltarea preadolescentului(ei), în timp ce o relație conflictuală sau negativă poate avea un impact negativ. Prin urmare, este important ca mamele să se concentreze pe construirea unei relații pozitive cu preadolescenții lor, care să fie bazată pe iubire, respect și înțelegere reciprocă.

Terapia cognitiv-comportamentală, ca metodă de intervenție psihologică, este destinată pentru a determina o serie de schimbări comportamentale și anume stingerea comportamentelor nedorite și amplificarea, încurajarea celor acceptate. Acest lucru se face prin metode de întărire precum aplicarea unui sistem de recompense. Comportamentul observabil este un indicator al progresului copilului, monitorizarea comportamentelor, notarea frecvenței acestora, a condițiilor de mediu ce îl favorizează, fiind extrem de importante.

În terapia cognitiv - comportamentală un aspect esențial îl reprezintă identificarea factorilor ce mențin problema și modificarea acestora. Iată de ce, uneori părinții sunt solicitați la rândul lor să facă unumite schimbări (de exemplu, schimbări în strategiile educaționale utilizate, a programului de activități etc). Terapia cognitiv-comportamentală (TCC) este o formă de terapie psihologică eficientă în tratarea problemelor emoționale și comportamentale ale preadolescenților. În timpul terapiei, preadolescenții sunt învățați să-și identifice gândurile negative și să le înlocuiască cu gânduri pozitive.

În această cercetare științifică, scopul urmărit a fost să demonstrăm că dificultățile de relaționare între mamă și preadolescent(ă) pot influența negativ asupra dezvoltării emoționale și sociale ale acestora. Prezentăm soluții aplicative pentru ameliorarea relațiilor în cuplul mama-preadolescent(ă).

Cuvinte cheie: *dificultate, relația mamă-preadolescent, terapie cognitiv-comportamentală.*

Anxietatea - factor al arderii profesionale la cadrele didactice

Pleşca Maria, dr., conf. univ., Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Rezumat:

Articolul este consacrat unei teme de mare actualitate – activitatea eficientă a cadrelor didactice. Scopul acestei cercetări a fost de a studia influența anxietății asupra epuizării profesionale a cadrelor didactice. Conform ipotezei cercetării anxietatea influențează arderea profesională, și anume: cu cât nivelul de anxietate este mai ridicat, cu atât nivelul de ardere profesională a cadrelor didactice este mai ridicat, și invers. Pe cale experimentală este demonstrat că burnoutul în sfera profesională este folosit ca un mecanism de apărare psihologică dezvoltat de o persoană sub forma excluderii complete sau parțiale a emoțiilor drept răspuns la influența traumelor psihologice.

Burnout include un set de stări și acțiuni emoționale, al căror impact afectează intensitatea capacității potențiale a individului de a desfășura o activitate eficientă pentru o anumită perioadă de timp, sănătatea fizică și psihologică în general, precum și relațiile interpersonale ale angajaților. Sindromul burnout în sfera profesională are un efect invers asupra stresului psihologic prelungit în relațiile interpersonale ale angajaților. De aceea ne-am propus nu doar

să investigăm influența anxietății asupra epuizării profesionale a cadrelor didactice, dar și să elaborăm și să implementăm un program de intervenție psihologică care vizează reducerea nivelului de anxietate la profesori.

Cuvinte cheie: *anxietatea, sfera profesională, cadru didactic, ardere profesională, sindromul burnout.*

The effects of school stress on minors

Savca Lucia, dr., conf. univ., Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă", Republica Moldova

Rezumat:

Stress is an important phenomenon for the body and soul, making a correlation between the brain, the endocrine system and the nervous system. At the first stage of alarm and at the stage of resistance, stress stimulates, mobilizes, energizes the psyche and amplifies the body's internal sources. In the case of distress or mental traumas acquired as a result of them, various disturbances may intervene in the formation of the personality.

The study carried out by us on the highlighting of stress in preadolescents, using the scale of susceptible shocks developed by the psychologist T. Holm and the sociologist D. Mechanic (1975, S.U.A), we found 20.7% of pre-adolescents with medium stress indices, and 79.3% marked high stress indices. Each puber daily is subjected to from 2 to 5 stressors, excluding the stressful situations of transportation, cyber. We would like to mention that one and the same stressful factor has a different influence on different subjects. Depending on individual characteristics, some moral-spiritual values for the person, temperament, etc. different stressors affect the person differently. For some people, the source of stress is when he becomes the "scapegoat" in the group of children, endures the daily aggression of colleagues, bullying, physical and mental mistreatment by colleagues or the teacher; for another it is the raised voice of the teacher (parents) or their non-tactical observation, and for the third - the conflict situation between the parents, the suffering following the breakup of the family through divorce, the loss of a loved one (through death, divorce, imprisonment, going abroad for a long period of time of the parent to whom it is attached), the parents' frequent alcohol abuse; the stress following the daily sufferings in the family where one of its members is mentally ill, etc.

In the case of distress, psychological trauma, it is possible to develop some psychosomatic, neurological, psychoemotional disorders, related to the negative emotions experienced daily. In the genesis of stress, an important role is played by negative habits related to the person's emotional sphere, some character traits that make him more vulnerable to stress.

More frequently, these are people with organic injuries from childhood, with emotional instability, closed in themselves, with high self-criticism, inadequate self-esteem (high, low), etc., who try to inhibit their emotions, cannot verbalize their own feelings, they cannot externalize their own emotions, feelings. The prevention and organization of measures to reduce stress among minors is a prerogative of the day that aims to maintain the mental, emotional and behavioral health of the growing generation and reduce crime among minors.

Keywords: *stress, minors, psychotrauma, mental health, psychosomatics, crime*

Motivația intrinsecă și starea psihologică de bine în procesul educațional modern

Maximciuc Victoria, dr., conf. univ., Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Rezumat:

Problema stării psihologice de bine este deosebit de actuală în procesul educațional modern. În lucrare sunt examinate principalele aspecte teoretice ale problemei raportului dintre motivația internă și starea psihologică de bine. Conform cercetărilor teoretice, aceste raporturi constau în următoarele: asigurarea satisfacției din muncă, auto-realizare și căutarea sensului vieții; accentul pe punctele forte, realizările și experiențele pozitive ale oamenilor; satisfacerea nevoilor de autodeterminare (competență, autonomie și legătura cu ceilalți); motivația elevului este influențată de motivația profesorului, care poate fi redusă datorită influenței organelor de control, presiunilor instituționale, stilurilor de conducere; condițiile socio-psihologice de formare a autodeterminării și motivației intrinseci permit elevului să-și formeze inițiativa personală și să constituie baza unui comportament adecvat; este mai ușor pentru elevii autonomi să formeze empatie, compasiune față de ceilalți și să ofere feedback la timp în interacțiunile cu oamenii. Plecând de la cele spuse mai sus, trebuie menționat următoarele: funcționează principiul feedback-ului direct și invers: activitatea intern motivată este fundamentul stării psihologice de bine. Cu cât motivele sunt internalizate mai mult, cu atât personalitatea dobândește o capacitate mai mare de auto-realizare completă. Bunăstarea personală și interpersonală este direct legată de nevoile psihologice de bază.

Cuvinte cheie: *starea psihologică de bine, motivație intrinsecă, proces educațional, profesor, elev.*

Impactul practicării sportului asupra sănătății mentale la copii și adolescenți

Lector univ. dr. **Nechifor Constantin**, Universitatea „Petre Andrei”, din Iași

Conf. univ. dr. **Sandovici Anișoara**, Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău

Rezumat:

Sportul este o activitate ocupațională complexă care aduce la un loc atât efortul fizic personal, cât și resursele psihologice complexe ale celui care îl practică. Fie că ne referim la sportul de performanță, fie că ne referim la sportul ca activitate recreațională, acesta și-a pierdut din interes în rândul copiilor și adolescenților. Iar principala cauză pare să fie corelată cu multiplicarea prezenței și utilizării gadget-urilor de către aceștia. Utilizarea excesivă a acestora corelează în mod direct și semnificativ cu întârzierile în învățarea și dezvoltarea abilităților sociale, obezitatea și tulburări ale somnului.

De asemenea, ca urmare a însingurării sociale, copiii și adolescenții experimentează frecvent anxietate și depresie. Studiile din domeniul psihologiei sportului demonstrează faptul că practicarea sportului ajută la structurarea și dezvoltarea abilităților sociale de cooperare și competiție, la dezvoltarea comunicării asertive, la creșterea stimei și încrederii în sine. Mai mult, practicarea sportului ajută și la managerierea simptomelor depresive și a tulburărilor anxioase. Ca urmare, practicarea sportului are un impact pozitiv asupra sănătății mintale și are un aport important în îmbunătățirea calității generale a vieții. Aceasta este ideea generală care susține elaborarea prezentei lucrări.

Cuvinte cheie: *depresie, stimă de sine, sport, autocontrol, competență*

Re-analizarea rolului personalității în organizații

Lector univ. dr. **Bere Constantin**, Universitatea "Petre Andrei" din Iași, Președinte Colegiul Psihologilor, Filiala Iași

Rezumat:

S-a dovedit că maniera în care este definită personalitatea are consecințe majore în felul în care selectăm variabile atunci când studiem fenomenele legate de personalitate. Definițiile mai generoase, precum cea a lui Allport (1937) - „calitatea din fiecare om care îl face valoros”, ar face aproape inoperabile studiile privind comportamentele individului, deși este invocat totuși un atribut care ține de interiorul lui.

Perspectivile care definesc personalitatea punând mai mult accentul pe tipurile externe de atribute, ca de exemplu rolul pe care îl adoptăm sau statutul pe care îl avem în societate, aparența exterioară (inclusiv atractivitatea), dau obiectivare adăugată cercetarilor empirice. În contextul muncii, în organizații, aparențele sunt bineînțeles importante. Mai mult, Triandis (2001) sugerează că în culturile colectiviste factorii externi sunt considerați ca fiind mai importanți pentru personalitate decât trăsăturile interne pe care se pune accentul în culturile individualiste. Etichetele scalelor din inventarele de personalitate ilustrează o uimitoare diversitate a constructelor, iar dacă ne focalizăm pe termeni care s-ar referi la atribute ale personalității, situația s-ar complica și mai mult. Este limpede că nici un model comprehensiv nu va putea cuprinde toate atributele posibile de personalitate. Trebuie să facem economie, să reducem și să căutăm să obținem un rezumat mai parcimonios al acestei vaste sfere de studiu.

Comportamentul suicidar și auto-vătămător al adolescenților - lecția pandemiei

Lector univ. dr. **Pruteanu Alice**, Facultatea de Psihologie, Științele Educației și Asistență Socială, Universitatea "Petre Andrei" din Iași

Rezumat:

În ultimii ani, în special în anii de după pandemia SARS-CoV-2 sau COVID-19, a ieșit în evidență deteriorarea masivă a sănătății mentale a copiilor și adolescenților. În special adolescenții au arătat mult mai multe simptome depresive, comportamente suicidare și auto-vătămatoare decât în trecut. Această situație este alarmantă, devenind o problemă publică de sănătate mintală, prin numărul crescut de cazuri nu numai în România ci în întreaga Europă, în special după începerea pandemiei.

Este esențial să învățăm să le diferențiem și să le evaluăm corect, cu foarte mare atenție, încă de la primele semne de alarmă. Factorii implicați în comportamentul suicidar și nonsuicidar sunt multipli și diverși iar profesioniștii care intră în contact cu copiii și adolescenții trebuie să cunoască măsurile de prevenție a acestor comportamente.

Cuvinte cheie: *autovătămare; suicid; sănătate mentală; adolescenți*

Starea de bine în instituția de învățământ - premise socio - emoționale

Vrabii Violeta, Lector universitar, doctor în psihologie, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, CFCL

Rezumat:

Școala de astăzi tot mai mult repune accentele de la dimensiunile cognitive de educație/învățare spre cele socio-emoționale. Conștientizarea rolului stării de bine în instituția educațională reprezintă *cercul virtuos de implicare activă*.

Conceptul *stare de bine* în psihologia pozitivă este o *bunăstare subiectivă*, care este folosit, ca sinonim al conceptului fericire. Pentru a fi fericit e nevoie de *schimbat atitudinea mentală*. Pentru a avea o viață dedicată liniștii sufletești e nevoie de a vă schimba modul de gândire în vederea *unei atitudini pozitive*, de a avea încredere în sine, în aptitudinile personale.

Modelul de Echilibru – calitatea vieții este reprezentativă în 4 aspecte ale vieții: *Aspectul spiritual* (intuiția) sensul vieții, credința, convingeri, valori, spiritualitate, visurile, planuri de viitor, scopul, principiile de viață; *Aspectul fizic* (senzații) prevede tot ce ține de sănătate fizică: alimentație corectă, sportul, somnul, odihna, igiena, starea sănătății generale; *Aspectul mental* (rațiunea) include tot ce ține de activitatea de bază: învățatură, serviciu, carieră, succesele obținute în acest domeniu; *Aspectul relațional* cuprinde calitatea relațiilor cu cei din jur: (membrii familiei, colegii de serviciu, prietenii – în special susținerea psihologică din partea lor), calitatea comunicării, păstrarea tradițiilor, hobby-ul, satisfacția emoțională. Astfel, motoul *Mă simt bine, învăț bine* este foarte reprezentativ, mai ales în zilele de astăzi pline de provocări și inspirații.

Cuvinte cheie: *stare de bine, Modelul de echilibru prin calitatea vieții, aspectul spiritual al echilibrului, aspectul fizic al echilibrului, aspectul mental al echilibrului, aspectul relațional al echilibrului.*

Perspective psihosociologice în cercetarea științifică a vieții psihice în organizații. Sociologia clinică a muncii într-o abordare holistică cu psihologia comportamentală

Drd. psihosociolog **Cornelia Prioteasa**, Școala de Studii Avansate a Academiei Române

Rezumat:

Dinamica vieții sociale, acompaniată de transformările majore determinate de caracteristicile unei societăți moderne dominate de presiunea urgenței, în care timpul este definit tot mai mult de două caracteristici – imediatitate și instantaneitate, a condus la apariția unor orientări noi în sociologie, în ceea ce privește metodele de cercetare științifică a vieții psihice a individului, ca subiect bio-psiho-social, supus continuu unui efort de adaptare la presiunile mediului de muncă. Astfel, s-a conturat sociologia clinică, o ramură de graniță a sociologiei, care are ca subiect, printre altele, cercetarea cauzelor care conduc la afectarea mediului de lucru și implicit a sănătății psihice, precum și înțelegerea surselor care creează disconfortul persistent, cum ar fi neliniștea la locul de muncă, problema stării de rău la locul de muncă, stări care la rândul lor pot afecta mintea și corpul, cum ar fi: stresul, epuizarea profesională, depresia, nevroza, etc..

Noutatea metodei constă în specificul său, abordarea clinică plasându-ne aproape de subiect, „*aproape de patul lui*”, aceasta derivând din etimologia cuvântului *clinic* [klīn (ē) κλίνη gr. 'pat' + -ik-os / -ik-ē gr., care în limba greacă semnifică 'în legătură cu', iar unicitatea acestei perspective rezidă în principal din aceea că procedura clinică, facilitează explorarea

subiectivității la nivel conștient și inconștient, demers necesar pentru cunoașterea fenomenelor sociale și componentei centrale a obiectului sociologiei - cercetarea dimensiunii existențiale a relațiilor sociale.

Comparativ cu sociologia clasică, sociologia clinică nu se preocupă de măsurarea „realității”, ci de identificarea unor soluții pentru a face față acestor conflicte intra-psihoice cu ajutorul aparatului metodologic specific, care cuprinde: metoda poveștilor de viață, istoria de viață ca moștenire, arborele genealogic, proces de cercetare care se derulează într-un act de co-creație cercetător – subiect.

În cadrul lucrării vor fi prezentate principalele contribuții la definirea sociologiei clinice, ale școlii americane și franceze, în mod special contribuția sociologului francez Vincent de Gaulejac, președintele Rețelei Internaționale de Sociologie Clinică (RISC), care susține că fenomenele sociale nu sunt niciodată pur sociale, ele sunt complexe și multidimensionale, sociologia clinică având ca obiectiv desfacerea nodurilor socio-psihoice complexe între determinismele sociale și cele psihoice în comportamentele indivizilor și grupurilor precum și reprezentările pe care aceștia le fac din comportamentele lor.

Acest determinism care permite oglindirea cauzelor care conduc la patologizarea vieții sociale, ne facilitează demersul ontologic de a aduce în același plan, în cadrul prezentării, sociologia clinică și principalele argumente evidențiate de psihologia comportamentală a psihologului francez Pierre Janet, pe care le regăsim într-un studiu considerat de excepție, „Psihologia comportamentală”, realizat de psihologul român prof. univ. Dr. Stela Teodorescu, în cadrul tezei de doctorat, prima femeie doctor în psihologie și prorector al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, în perioada 1967 -1981.

Completăm contribuția sa la cercetarea în domeniu psihologiei, cu o fotocronică omagială cuprinzând articole științifice pe care le-a semnat în calitate de autor, în perioada 1972 – 1984, în publicații culturale românești de colecție.

Cuvinte cheie: *sociologie clinică, psihologie comportamentală, povești de viață, nod socio-psihoic, stresul, depresia, nevroza de clasă, istoria ca moștenire, Vincent Gaulejac, Pierre Janet, Stela Teodorescu.*

Studiul sensului vieții la tânărul aflat în perioada de tranziție de la studii spre muncă

Popovici Adriana, asistent univ., doctorand Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Rezumat:

Studiul articolului se focusează pe problematica studiului „sensului vieții” în rândul tinerilor aflați într-o perioadă de tranziție de la studii la muncă. Prin intermediul literaturii de specialitate am încercat să clarificăm conținutul semantic al conceptului de „sens al vieții”, subliniind caracterul interdisciplinar al acestuia. În aspect empiric, am analizat percepția tinerilor asupra conceptului „sensul vieții”. Studiul s-a bazat pe evaluarea a 250 de tineri utilizând testul de orientare semnificativă a vieții dezvoltat de D.A. Leontiev. Scopul acestui studiu este de a colabora, atât teoretic cât și practic, sensul vieții în această perioadă din perspectiva psihologică, punând accentul pe dezvoltarea identității și căutarea sensului. Importanța acestui subiect rezidă în identificarea factorilor care contribuie la dezvoltarea maturității, pentru a elabora strategii eficiente de sprijinire a tinerilor în această etapă a vieții.

Cuvinte cheie: *sensul vieții, tineri aflați în perioada de tranziție*

Abordări ale dezvoltării emoționale a elevilor în cadrul politicilor naționale

BATOG Mariana, Cercetător științific, Institutul de Cercetare, Inovare și Transfer Tehnologic din cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, Chișinău, RM

Rezumat:

Conceptul de dezvoltare emoțională implică, în unele viziuni, formarea-dezvoltarea optimă a coeficientului de emoționalitate, exprimat prin atitudini responsabile față de propriile stări afective, reflectat în comportamente comunicative ce derivă din valorile inteligenței emoționale, măsurabile la nivelul competențelor emoționale, ce pot asigura performanța academică, sănătatea mintală și integrarea socială.

Starea de bine emoțională a elevului în cadrul procesului de învățare este foarte importantă, iar școala e necesar să ofere un mediu educațional favorabil și sigur pentru sănătatea psihologică a elevilor. Considerăm relevantă necesitatea includerii în actele normative și reglatorii din educație a prevederilor în scopul consolidării dimensiunii psihologice afective, și anume – a stării de bine emoționale a elevilor. Studiarea actelor de politici educaționale naționale confirmă faptul, că politicile educaționale sunt dezechilibrate în acest sens și oferă prioritate formării altor dimensiuni psihologice, decât cea de stare de bine emoțională. Formarea disponibilităților afective devine o finalitate importantă a educației și o sarcină majoră a psihologilor școlari. Crearea noilor structuri la nivel de stat și promovarea legilor ce vor facilita activitatea psihologilor în instituțiile educaționale este indispensabilă. Totodată, este necesară extinderea cercetărilor științifice în vederea studierii particularităților dezvoltării emoționale a elevilor în noile condiții vitale, a caracteristicilor sferei emoționale a elevilor ca răspuns la noile provocări societale și a stării de bine în școală.

Cuvinte cheie: *dezvoltare emoțională, starea de bine emoțională, echilibru psihoemoțional, cercetări psihologice, acte de politici naționale, asistență psihologică*

Approaches to the emotional development of students in the framework of national policies

Abstract:

The concept of emotional development implies, in some visions, the formation-the optimal development of the emotionality coefficient, expressed through responsible attitudes towards their own affective states, reflected in communicative behaviors that derive from the values of emotional intelligence, measurable at the level of emotional competences, which can ensure academic performance, mental health and social integration.

The emotional well-being of the student in the learning process is very important, and the school is necessary to provide a favorable and safe educational environment for the psychological health of the students.

We consider relevant the need to include in the normative and regulatory acts in education provisions in order to strengthen the affective psychological dimension, namely – the emotional well-being of students. The study of the national educational policies confirms that the educational policies are unbalanced in this respect and give priority to the formation of other psychological dimensions, than that of emotional well-being. The formation of affective dispositions becomes an important goal of education and a major task of school psychologists. The creation of new structures at the state level and the promotion of laws that will facilitate the work of psychologists in educational institutions is indispensable.

At the same time, it is necessary to expand scientific research in order to study the peculiarities of the emotional development of students in the new Vital conditions, the characteristics of the emotional sphere of students in response to the new social challenges and the well-being in school.

Keywords: *emotional development, emotional well-being, psychoemotional balance, psychological research, national policy acts, psychological assistance.*

Fenomenul bullying în școala românească

Ardelean Mărioara, doctorand în cadrul Școlii Doctorale de Psihologie/ domeniul 511.02: psihologia dezvoltării și psihologia educațională, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Republica Moldova

Rezumat:

Școala românească promite, conform dezideratului asumat în Legea Educației Naționale și în alte documente oficiale, un mediu sigur care funcționează în baza unor principii precum echitatea, calitatea, relevanța, eficiența, asigurarea egalității de șanse, incluziunea socială, centrarea pe beneficiari și promovarea educației pentru sănătate, cu finalitatea principală de a forma competențe (cunoștințe, deprinderi/ abilități și aptitudini) necesare pentru împlinirea și dezvoltarea personală, formarea unei concepții de viață bazate pe valori umaniste și științifice, educarea în spiritul demnității, toleranței și respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. În realitate, statisticile indică o creștere cu aproximativ 30% a cazurilor de bullying în mediul școlar, înregistrate în anul 2021-2022, conform studiului realizat de organizația Salvați Copiii România. Ne întrebăm în această situație paradoxală cum putem interveni cel mai eficient în vederea scăderii incidenței ratei de apariție a actelor de violență școlară, trecând în revistă câteva aspecte legislative relevante.

Cuvinte cheie: *bullying, elevi, violență, legislație anti-bullying, intervenții anti-bullying*

Stima de sine și starea de bine la elevi

Balan Rodica, doctorand, Universitatea Pedagogică de Stat ”Ion Creangă” din Chișinău

Rezumat:

Stima de sine și starea de bine sunt doi factori interconectați care pot influența dezvoltarea și bunăstarea elevilor. Stima de sine reprezintă o evaluare subiectivă a propriei valori și competențe. Elevii cu o stimă de sine ridicată au tendința să se simtă mai încrezători în abilitățile lor, să aibă o atitudine pozitivă față de ei înșiși și să fie mai rezistenți la critici sau la eșecuri. Aceștia au adesea o percepție mai pozitivă asupra vieții și sunt mai predispuși să se angajeze în activități care îi fac fericiți și mulțumiți de sine. Starea de bine se referă la o stare generală de satisfacție și echilibru emoțional. Elevii care experimentează o stare de bine se simt în general fericiți, relaxați și împliniți. Aceștia au de obicei o atitudine pozitivă față de școală, față de relațiile interpersonale și față de viață în general.

Relația dintre stima de sine și starea de bine la elevi este una bidirecțională. Pe de o parte, stima de sine poate exercita influență asupra stării de bine, elevii cu o stimă de sine ridicată având tendința să se simtă mai fericiți și mai împliniți în viață, ceea ce contribuie la o stare de bine generală. Pe de altă parte, starea de bine poate influența stima de sine, elevii care se simt bine în general având o percepție mai pozitivă asupra lor înșiși și a abilităților lor, ceea ce poate întări stima de sine. În mod similar, problemele legate de stima de sine sau starea de bine pot influența reciproc. De exemplu,

un elev cu o stima de sine scăzută poate să se simtă mai puțin motivat și mai puțin capabil să facă față provocărilor școlare, ceea ce poate afecta starea sa de bine. În același timp, o starea de bine scăzută poate afecta stima de sine a elevului, făcându-l să se simtă mai nesigur și mai neîncrezător în abilitățile sale. În concluzie, stima de sine și starea de bine la elevi sunt interconectate, stima de sine ridicată influențând pozitiv starea de bine și viceversa, iar probleme în aceste domenii pot afecta reciproc, având un impact semnificativ asupra dezvoltării elevilor și a succesului acestora în școală și în viață.

Cuvinte cheie: *elev, stimă de sine, stare de bine, mediu școlar*

Reziliența față de oboseala de compasiune și trauma secundară în rândul cadrelor didactice

Cristescu Delia, doctorand, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Profesor consilier școlar la C.J.R.A.E Neamț, România

Rezumat:

Profesorul este „arhitectul minții” copiilor pe care îi are în grijă, fiind responsabil cu modelarea abilităților cognitive, emoționale, sociale și comportamentale în mediul școlar. Deși, meseria de profesor poate aduce cu sine o serie de satisfacții personale și profesionale, aceasta a fost inclusă în topul celor mai solicitante și stresante ocupații. Factorii generatori de stres pot fi numărul mare de responsabilități, lipsa de resurse, gestionarea comportamentului disruptiv al elevilor sau expunerea la evenimente traumatice în mediul școlar, care pot duce la oboseală de compasiune și traumă secundară în rândul cadrelor didactice. Astfel că, obiectivele acestei lucrări sunt: definirea și descrierea factorilor care determină oboseala de compasiune și trauma secundară în rândul cadrelor didactice; prezentarea unor metode prin care, cadrele didactice, își pot crește reziliența și starea de bine în mediul școlar.

Cuvinte cheie: *oboseala de compasiune, trauma secundară, cadre didactice, reziliență, starea de bine*

Gestionarea raportului dintre frică și credință în procesul de dezvoltare a rezilienței la adolescenți

Neagu Oana-Andreea, doctorand, Școala Doctorală de Filosofie și Științe Social-Politice, Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași

Lazanu Andreea-Cosmina-Magdalena, student, Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae”, Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași

Rezumat:

De multe ori, constatăm faptul că frica domină viața indivizilor și a colectivităților. Această emoție primară se propagă cu ușurință între indivizi, percepția fiind adesea rezultatul denaturării imaginii reale a amenințărilor, ceea ce afectează profund modul în care frica poate fi gestionată. Speranța, pe de altă parte, ca emoție secundară, implică voință, creativitate și flexibilitate, fiind adesea acaparată de frică, ce intervine în mod reflex.

În lucrarea de față am considerat utilă abordarea subiectului dezvoltării rezilienței la adolescenți, analizând modalitățile prin care au gestionat perioada de pandemie apelând la resurse personale și sociale. Sintetizarea informației pentru identificarea unor factori protectivi în perioada crizelor sociale a conturat rolul important al credinței, al familiei și al grupului de egali în dezvoltarea rezilienței la adolescenți. Așa cum ne relevă anumite cercetări științifice, credința manifestată prin valori morale sau prin participarea la viața comunității prin practici

religioase, constituie un mijloc pentru dezvoltarea sentimentului de apartenență și solidaritate socială, dar și al rezilienței la tineri.

Cuvinte cheie: *adolescenți, frică, credință, reziliență*

Etiologia agresivității și educația socio-emoțională în familie

Matei Carmen, col(r) doctorand, domeniul sociologie, Asociația Combat Stress RO

Rezumat:

Motivație – Cu excepția școlii, familia este cel mai important mediu educogen. Influențele exercitate constant, de regulă indirect, constituie fundamentul socializării primare a copilului. Din această perspectivă, familia poate fi și cel mai violent grup social. Statisticile existente în mediul penitenciar indică că o persoană este mai probabil să fie lovită sau omorâtă în propria sa casă de către un alt membru de familie decât oriunde altundeva.

Răspuns la o problemă – Frecvența crescută a situațiilor de abandon școlar, bullying-ul în instituțiile de învățământ și numărul minorilor autori de acte infracționale constituie predictorii ai unei calități reduse a vieții. Situația necesită identificarea cauzelor și formularea de propuneri de remediere.

Lucrări de referință – Problematika etiologiei agresivității și a rolului educației în familie, școală și penitenciar (formală, informală, nonformală) este prezentată în cadrul de reglementare din domeniul asistenței sociale, educației și reintegrării sociale.

Lucrarea teoretică de bază - Constantin Păunescu, 1994, *Agresivitatea și condiția umană*, Editura Tehnică, București, p.15

Metode de cercetare - analiză documentară, analiză secundară de date, studiu de caz

Concluzii – Prevenirea apariției agresivității și victimizării își are cauza în mediul socio-familial și soluția în abordarea strategică unitară, interinstituțională. Educație pentru o viață de calitate a minorului presupune o temeinică educare a adulților din mediul de suport: părinți, educatori etc.

Cuvinte cheie: *copilărie, educație, familie, delincvență, calitatea vieții*

Reziliența, o competență în sistemul educațional

Popa Roxana, doctorand, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Chișinău, Republica Moldova

Rezumat:

Multidimensionalitatea rezilienței și factorii implicați în potențarea acesteia aduc un plus în exercitarea în sistemul educațional la un nivel crescut, în vederea optimizării și formării unui mediu sigur din punct de vedere emoțional pentru elevi. Reușita școlară, dar și experiențele nefavorabile la care elevii sunt expuși zilnic în sistemul de învățământ, pot contribui la reechilibrarea elevilor din punct de vedere emoțional. Implementarea unui atașament securizant din partea familiei, încă din primele zile de viață ale copilului, determină niveluri crescute ale rezilienței în toate domeniile de activitate ale viitorului elev, respectiv adult.

Cuvinte cheie: *reziliența, adversități, mediul educațional, securitate emoțională, stare de bine*

Educația constructivistă și dezvoltarea socio-emoțională a preșcolarilor: perspective și practici

Cezara Popel, doctorand, Școala doctorală Științe ale Educației Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Rezumat:

Educația constructivistă în contextul dezvoltării socio-emoționale a preșcolarilor reprezintă un domeniu esențial în educația timpurie. Prin abordări integrate, care pun accent pe implicarea activă a copiilor în construirea cunoștințelor, se promovează o dezvoltare armonioasă a acestora. Curriculumul pentru învățământul preșcolar este conceput pentru a susține dezvoltarea socio-emoțională a copiilor, având la bază teoria dezvoltării copilului și principiile psihologiei copilului. Totodată, rolul părintelui în educație este crucial, fiind un partener important în procesul de învățare al copilului. Relația strânsă dintre familie, grădiniță și comunitate este fundamentală în asigurarea unei educații de calitate și în promovarea unei creșteri echilibrate a preșcolarilor. Prin integrarea acestor elemente cheie, educația constructivistă devine un cadru eficient pentru stimularea dezvoltării socio-emoționale a preșcolarilor, oferindu-le o bază solidă pentru a deveni adulți echilibrați și încrezători în propriile capacități.

Cuvinte cheie: *constructivism, dezvoltare socio-emoțională, preșcolari, educație timpurie, abordări integrate, rolul părintelui în educație, curriculum pentru învățământul preșcolar, teoria dezvoltării copilului, psihologia copilului, relația familie - grădiniță – comunitate*

Îmbunătățirea încrederii în sine a elevilor de liceu printr-un program educațional antreprenorial

Robu Alina, doctorand, Universitatea Pedagogică de Stat “Ion Creangă” din Chișinău, Republica Moldova

Rezumat:

Încrederea în sine este o calitate fundamentală pentru antreprenori, jucând un rol esențial în navigarea provocărilor și incertitudinilor care vin odată cu demararea și conducerea unei afaceri. În acest articol explorăm impactul unui program educațional antreprenorial asupra încrederii în sine a elevilor de liceu. Programul educațional a inclus atât un curriculum teoretic cât și activități de stimulare a creativității, vizualizare, joc de rol și tehnici de stimulare a autoeficienței. Designul experimental conține un grup de control și un grup experimental, pentru care nivelul de încredere în sine a fost evaluat înainte și după intervenția educațională antreprenorială. Testarea diferențelor inter și intra-grup a fost efectuată cu ajutorul RMANOVA, obținând un efect de magnitudine moderat al intervenției asupra nivelului de încredere în sine pentru grupul experimental. Conform rezultatelor considerăm că un astfel de program educațional interactiv va fi benefic oricărui elev, indiferent de intențiile antreprenoriale viitoare. Prin încurajarea inițiativelor și experiențelor diversificate, elevii ajung să vadă greșelile nu ca pe niște obstacole insurmontabile, ci ca pe niște oportunități de învățare. Această perspectivă consolidează încrederea în sine, permițându-le să abordeze sarcini noi și provocări cu o atitudine pozitivă și rezilientă.

Cuvinte cheie: *încredere în sine, program educațional, antreprenariat, educație interactivă, elevi*

Eutanasia – aspecte psihologice ale dilemei dreptului de a alege viața ori moartea

Roșca Tatiana, doctorand, Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Chișinău

Deputovici Camelia, student, ciclul I, Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Chișinău

Rezumat:

Cercetările privind sfârșitul vieții pacientului în starea de disconfort și suferință sau a bolnavului în faza terminală, reprezintă o problemă deosebit de resimțită în societatea contemporană și cuprinde multe aspecte controversate în diferite domenii științifice implicate, în special în bioetică. Întrebările la acest subiect sunt deosebit de sensibile și în domeniile juridic și psihologic, întrucât implică luarea unei poziții asupra problemei care ține de sfera conștiinței individuale a oamenilor, iar această împrejurare se reflectă și în rolul jucat de opinia publică. Astfel, dezbaterile care au loc de mulți ani în domeniul filosofic, medical și juridic, în jurul alegerii privind propria moarte, de la refuzul tratamentului, până la așa-zisa eutanazie propriu-zisă, se referă, în acest sens, la concepții total divergente și greu de conciliat despre viață, deoarece soluțiile sunt opuse: pe de o parte sunt orientate spre a favoriza libertatea de alegere, iar pe de cealaltă parte susțin virtutea privind inviolabilitatea vieții. Tocmai din acest motiv, în acest cadru complex, se simte necesitatea reglementării acestor cereri în termeni juridici și psihologici, din cauza ponderii tot mai mari pe care și-au asumat-o recent noile tehnologii medicale privind bolnavii în faza terminală a vieții și noile scenarii care se ivesc în raport cu aceasta.

Cuvinte-cheie: *viață, moarte, dorință, pacient, eutanazie, libertate de alegere*

Educația psihologică a stimei de sine

Psiholog. Drd. Dafinoiu Gina

Rezumat:

Stima de sine poate fi definită ca percepția subiectivă pe care o avem despre propria valoare, respect și competență personală. Este evaluarea pe care ne-o acordăm nouă înșine, reflectând modul în care ne vedem și ne evaluăm abilitățile, calitățile, aspectul fizic, comportamentul și realizările noastre. Stima de sine poate varia de la o persoană la alta și poate fi influențată de experiențele de viață, interacțiunile sociale și evaluările pe care le primim din partea celorlalți. O stima de sine sănătoasă și pozitivă implică încredere în sine, acceptare de sine și respect față de sine, fără a fi excesivă sau bazată pe superioritate față de ceilalți. Este o componentă esențială a dezvoltării și bunăstării noastre psihologice și de aceea consider că o educație a stimei de sine este esențială.

Cuvinte cheie: *stima de sine, educație, iubire de sine, valori personale, respect de sine*

Importanța educației socio-emoționale la vârsta preșcolară

Cășuneanu Păunescu Lavinia Tamara, Prof. învă. primar/ Grad didactic I, Școala Gimnazială, nr.37 Constanța

Rezumat:

De-a lungul timpului oamenii de știință au observat că principalul predictor care asigură adaptarea la viața adultă nu sunt notele școlare sau un potențial cognitiv ridicat ci abilitatea copiilor de a stabili relații cu cei din jur. Aceste observații contravin credinței majorității că un copil „deștept” va reuși în viață.

Prietenii sunt resurse emoționale pentru petrecerea într-un mod plăcut a timpului liber. Cercetătorii arată că perioada de timp în care o persoană râde, zâmbește, vorbește cu cei din jur

este mult mai mare între prieteni decât între persoane care se cunosc mai puțin. În aceste momente de relaxare se descarcă în organism anumite substanțe chimice „endorfine,, care întăresc sistemul imunitar. Prietenii reprezintă o resursă tampon față de efectele negative a unor evenimente precum conflicte în familie, divorț, probleme școlare. În aceste situații, copiii se distanțează puțin de familie și apelează la prieteni pentru a obține suportul emoțional necesar. Astfel, ei sunt o resursă de învățare în situații pe care un copil nu știe cum să le rezolve. Copiii pot imita comportamentul prietenului atunci când el nu știe ce să facă sau pot cere în mod direct ajutorul (ex. Cum să construiesc castelul?). Studiile arată că schimbul de informații și deprinderi se face mult mai eficient între prieteni decât între copiii care nu se cunosc, deoarece au mult mai multă încredere unul în celalalt și se simt mai puțin vulnerabili atunci când își exprimă dificultățile într-un domeniu.

Deoarece abilitățile emoționale și sociale au un rol atât de important în viața noastră, părinții și celelalte persoane implicate în educarea copiilor trebuie să fie informați despre problematica diferențelor de gen și despre necesitatea valorificării sau compensării acestor diferențe în perioada preșcolară, perioadă care este optimă din punctul de vedere al achizițiilor socio-emoționale. Părinții și educatorii, prin activitățile pe care le desfășoară, pot sprijini și oferi copiilor oportunități care să ajute dezvoltarea abilităților socio-emoționale în mod adecvat, fără ca ea să fie limitată de stereotipurile de gen.

Vârsta preșcolară constituie o perioadă destul de lungă în care se produc însemnate schimbări în viața afectivă a copilului. Emoțiile și sentimentele preșcolarului însoțesc toate manifestările lui, fie că este vorba de jocuri, de cântece, de activități educative, fie de îndeplinirea sarcinilor primite de la adulți. Ele ocupă un loc important în viața copilului și exercită o puternică influență asupra conduitei lui. Emoția este o trăire a unei persoane față de un eveniment important pentru aceasta. Pentru a favoriza o bună adaptare socială și menținerea unei bune sănătăți mentale, copiii trebuie să învețe să recunoască ce simt pentru a putea vorbi despre emoția pe care o au, trebuie să învețe cum să facă deosebire între sentimentele interne și exprimarea externă și nu în ultimul rând să învețe să identifice emoția unei persoane din expresia ei exterioară pentru a putea, în felul acesta, să răspundă corespunzător.

Dezvoltarea emoțională și socială a copilului sunt aspecte esențiale în evoluția sa și în special în procesualitatea învățării, de aceea atât educatorii, cât și părinții trebuie să acorde o importanță deosebită și acestui segment de educație.

Îmbrățișăm de asemenea ideea că promovarea educației emoționale și sociale trebuie să vizeze orice vârstă, urmând principiul învățării permanente, pe tot parcursul vieții, întrucât niciodată nu e prea târziu să devenim conștienți de propriile emoții și sentimente (devenind capabili de autocontrol), precum și de cele ale celor din jur.

Cuvinte cheie: dezvoltare socio-emoțională, educație, preșcolar, adaptare socială, conduită

Evaluarea Națională – încotro?

Chicu Liliana, Profesor de Limba engleză, Școala Gimnazială ”Alexandru Vlahuță”, Iași

Rezumat:

Evaluarea reprezintă un proces comun al activităților umane, în general. Este piatra de temelie a oricărui progres, permițând oamenilor și instituțiilor să analizeze starea lor curentă, să descopere ariile care necesită îmbunătățiri și să poată lua, astfel, decizii informate pentru viitor.

Privită din această perspectivă, Evaluarea Națională pare destul de departe de ideea de ”evaluare”. Ce urmăresc etapele de la clasele a II-a, a IV-a, a VI-a și a VIII-a? Sunt relevante? Oferă feedback-ul așteptat de beneficiari? Pot aceștia, pe baza rezultatelor, să ia decizii corecte și să-și îmbunătățească performanțele în viitor?

Departe de a reprezenta o analiză exhaustivă, prezenta lucrare își propune să investigheze eficiența Evaluării Naționale, așa cum o parcurg elevii în ziua de azi.

Cuvinte cheie: *evaluare, rezultate, eficiență, feed-back*

Rolul stimei de sine în dezvoltarea armonioasă a elevilor cu CES

Lupu Adriana Iuliana, profesor itinerant și de sprijin/ grad didactic I, Școala gimnazială specială ”Constantin Păunescu”, Iași

Rezumat:

Stima de sine joacă un rol important în dezvoltarea armonioasă a elevilor cu cerințe educative speciale, iar părinții, profesorii și persoanele apropiate acestora dețin cheia în a aplica măsuri specifice în vederea constituirii bazei stabilirii unui nivel adecvat al stimei de sine a acestora, iar studiile prezentate în cadrul lucrării întăresc importanța dezvoltării unei stime de sine durabile și constante.

Cuvinte cheie: *stima de sine, cerințe educative speciale, dezvoltare emoțională, studii*

Terapia ocupațională abordată interdisciplinar - factor de eficientizare în procesul de recuperare la elevul cu CES

Oltianu Lucia, Profesor de psihopedagogie specială, grad didactic I, CSEI Târgu Neamț

Rezumat:

Termenul de interdisciplinaritate are o multitudine de definiții, dar și moduri de a fi perceput din prisma științelor în care este folosit. Această relație între interdisciplinaritate și domeniul de cercetare este una paradoxală, pe de o parte reprezentând un model de integrare a cunoștințelor și studiilor din diferite arii științifice iar pe de altă parte aceasta reprezintă un factor de scindare prin prisma sensurilor diferite pe care le capătă în funcție de disciplinele implicate.

Interdisciplinaritatea constă în interacțiunea existentă între două sau mai multe discipline, care poate merge de la simpla comunicare de idei până la integrarea reciprocă de concepte de bază în epistemologie, de metodologie, de date, de orientări în cercetare (Culea et al. 2008, p.180). Folosită ca modalitate didactică de abordare în Terapia ocupațională, este legată de noțiunile mai multor discipline, în forme noi și interesante, oferind o viziune de ansamblu asupra unei teme vizate.

În procesul terapeutic-recuperator, activitățile interdisciplinare au pronunțate valențe formative. Aceste activități favorizează identificarea și cultivarea aptitudinilor elevilor, asigură o învățare

activă, redau libertatea de exprimare și de acțiune a elevilor, cultivă cooperarea și ajutorul reciproc. Se poate spune că prin intermediul abordării interdisciplinare a Terapiei ocupaționale, conținuturile se împletesc într-o manieră atractivă și deopotrivă flexibilă, mobilizatoare, care conduc la centrarea activității elevului cu dizabilități intelectuale pe aplicarea practică a celor studiate.

Cuvinte-cheie: *interdisciplinaritate, abordare, terapie ocupațională*

Impactul inteligenței artificiale asupra procesului educațional

Profesor **Palaghia Teodora**, Liceul cu Program Sportiv Bacău și Liceul Tehnologic Anghel Saligny Bacău

Rezumat:

Datorită evoluțiilor recente din domeniul inteligenței artificiale (IA) și impactului ei asupra multor domenii ale vieții, ne-am propus în acest articol să analizăm influența inteligenței artificiale în educație. Astfel, a fost examinat impactul noilor tehnologii atât asupra învățării elevilor cât și asupra instituțiilor de învățământ. Odată cu adoptarea rapidă a noilor tehnologii în domeniul educației, precum și cu progresele tehnologice recente, este posibil ca în viitorul apropiat învățământul să treacă la o nouă etapă în care inteligența artificială să fie omniprezentă. Administrarea, sprijinul studenților, predarea și învățarea pot beneficia toate de pe urma utilizării acestor tehnologii.

Cuvinte cheie: *inteligență artificială, învățare automată, învățare profundă, educație, tehnologii informaționale.*

Conceptul de inteligență emoțională

Tudor Andreea-Silvia, Profesor, gradul didactic 1

Rezumat:

Termenul de inteligență provine de la latinescul *intelligere*, care înseamnă a relaționa, a organiza sau de la *interlegere*, care presupune stabilirea de relații între oameni. Chiar terminologia sugerează faptul că inteligența depășește gândirea care se limitează la stabilirea relațiilor dintre însușirile esențiale ale obiectivelor și fenomenelor și nu a relațiilor între oameni. Cât de complexă este această latură a personalității reiese din modul ei de abordare în istoria filozofiei și psihologiei. Părerile față de inteligență au oscilat de la acceptarea și sublinierea rolului ei în cunoaștere, până la diminuarea semnificației ei sau chiar până la eliminarea ei din existența umană.

Cuvinte cheie: *inteligenta emoțională, componenta inteligenței, dimensiunile inteligenței*

Dezvoltarea abilităților emoționale la școlarii din clasa pregătitoare și clasa întâi pe baza jocului didactic

Zmău Cecilia-Elena, prof. inv. primar, grad didactic I, Școala Gimnazială „Veronica Micle”

Rezumat:

În societatea actuală, aflată în continuă schimbare, dezvoltarea abilităților emoționale a devenit un subiect de interes atât pentru părinți, cât și pentru cadrele didactice deoarece reprezintă una

dintre componentele esențiale ale formării adultului de mâine, pregătit pentru a face față tuturor provocărilor.

Particularizând, vârsta școlară mică se caracterizează prin dezvoltarea accelerată în toate nivelurile: fizic, cognitiv și emoțional. Având în vedere acest aspect, perioada aceasta școlară constituie un moment oportun pentru prioritizarea componentei emoționale, baza unei vieți echilibrate, de succes. Pentru ca abilitățile emoționale să se dezvolte este necesar să oferim copiilor contexte adecvate de învățare, să oferim modele adecvate de exprimare a propriilor emoții, de rezolvare a propriilor probleme emoționale, să avem răspunsuri adecvate care să sprijine copiii să își înțeleagă propriile emoții și să învețe să le gestioneze în cadrul relațiilor cotidiene. Am ales jocul didactic ca principal mijloc de transmitere, consolidare și evaluare a informațiilor, expunând importanța și rolul acestuia, obiectivele și modul de abordare a jocului în dezvoltarea abilităților emoționale. Perioada micii școlarități este etapa optimă a achizițiilor emoționale, iar părinții și educatorii, prin activitățile pe care le desfășoară, pot susține și oferi copiilor oportunități care să favorizeze dezvoltarea acestora. Jocuri didactice prezentate pot fi de ajutor cadrelor didactice și părinților interesați de formarea, exersarea, dezvoltarea și consolidarea abilităților emoționale. Jocurile didactice sunt organizate în jurul celor trei abilități emoționale: recunoașterea și exprimarea emoțiilor, înțelegerea acestora și reglarea emoțională, fiind propuse moduri și tehnici distractive și atrăgătoare de abordare a acestor conținuturi. Cadrele didactice alături de părinți, ca formatori, pot forma o echipă puternică pentru a-i ajuta pe copii să-și însușească aceste aptitudini fundamentale de viață.

Cuvinte Cheie: *abilități emoționale, emoția, reglare emoțională, joc didactic*

Ideația suicidară și comportamentul autolitic la copiii și adolescenții din România

Oana Bizău, Psiholog în supervizare

Rezumat:

Scopul prezentei lucrări este sublinierea frecvenței comportamentului suicidar la copii și adolescenți care a cunoscut o creștere semnificativă în ultimii ani, precum și evidențierea necesității abordării sistematizate și a aplicării unor mijloace de intervenție pentru această situație de urgență socială cu importanță globală.

Cu privire la problematica abordată lucrarea prezintă o descriere pe scurt a unor cazuri de ideație suicidară și comportament autolitic la elevi.

Pentru întocmirea prezentului articol au fost folosite o serie de studii, statistici și sondaje efectuate pe populația din România.

Concluziile care reies din aceste studii relevă necesitatea aplicării unor mijloace de intervenție într-o manieră sistematică, în special la nivelul unităților de învățământ.

Cuvinte cheie: *ideație suicidară, comportament autolitic, mijloace de intervenție, adolescență, copii, populația din România.*

Inteligența emoțională în cuplu

Ceban Cristina, masterand, „Universitatea Pedagogică de Stat “Ion Creangă” Chișinău

Rezumat:

În știința psihologică se atestă mai multe abordări ale înțelegerii, conținutului și structurii inteligenței. Inteligența trebuie considerată ca o structură complexă pe mai multe niveluri:

inteligența ca rezultat al procesului de socializare, precum și influența culturii în ansamblu (abordare socioculturală); inteligența ca urmare a adaptării la cerințele mediului în condiții naturale de interacțiune a omului cu lumea exterioară (abordare genetică); intelectul ca formă specială de activitate umană (abordarea procesual-activitate); inteligența ca produs al învățării cu scop (abordare pedagogică); inteligența ca ansamblu de procese elementare de prelucrare a informațiilor (abordarea informațională); intelectul ca formă specială a conținutului conștiinței (abordare fenomenologică); intelectul ca sistem de procese cognitive pe mai multe niveluri (abordare la nivel structural); inteligența ca factor de autoreglare (abordarea reglementară).

Cuvinte cheie: *inteligență emoțională, familie, comunicare, maturitate emoțională, relație*

Impactul educației emoționale parentale asupra auto-compasiunii în rândul adulților cu simptome ale Tulburării de Personalitate Borderline

Bordeianu Livia, student, Facultatea de Psihologie, Științele Educației și Asistență Socială, Universitatea „Petre Andrei” din Iași

lector univ. dr. **Stărică Elena Cristina**, Universitatea „Petre Andrei” din Iași

Rezumat:

Personalitate Borderline (TPB). La studiu au participat 151 de participanți, împărțiți în trei grupuri: diagnosticați cu TPB, nediagnosticsați cu simptome de TPB și persoane tipice fără simptome de TPB. Utilizând Scala de Coping pentru Emoțiile Negative ale Copiilor (CCNES) și forma scurtă a Scalei de Auto-Compasiune (SCS-SF) am investigat corelațiile dintre strategiile parentale de gestionare a emoțiilor negative și nivelul de auto-compasiune la adulți. Rezultatele au evidențiat corelații moderate între anumite subscale ale CCNES și SCS-SF, sugerând că modalitățile specifice de exprimare a părinților la reacțiile negative ale copiilor sunt asociate cu dezvoltarea unui anumit nivel al auto-compasiunii prezent la adultul de mai târziu. S-a constatat că adulții diagnosticați cu TPB prezintă scoruri mai scăzute de auto-compasiune comparativ cu indivizii tipici, iar cei nediagnosticsați cu simptome TPB au afișat niveluri moderate de auto-compasiune. Aceste constatări sugerează că prezența și intensitatea simptomelor TPB sunt invers proporționale cu auto-compasiunea, subliniind impactul potențial al educației emoționale parentale asupra echilibrului emoțional al copiilor până în etapa adultă. Rezultatele au relevat că practicile educației emoționale ale părinților pot avea un impact durabil asupra modului în care adulții înțeleg și gestionează propria lor suferință emoțională, având implicații profunde asupra sănătății mintale și bunăstării emoționale.

Cuvinte cheie: *educație emoțională parentală, auto-compasiunea, tulburări de personalitate Borderline, suferință emoțională, strategii parentale*

SECȚIUNEA IV

Intervenții în asistența socială

Moderatori:

- ✓ Asistent social **Diana Cârstoiu**, DGASPC Iași
- ✓ Lector univ. dr. **Adina Iulia Șandru**, Universitatea "Petre Andrei" din Iași
- ✓ Prof. **Maxim Gabriela**, Director adjunct Școala Gimnazială "Alexandru Vlahuță" Iași
- ✓ Prof. **Alina Ispas**, Școala Gimnazială "Alexandru Vlahuță" Iași

Victimele infraționalității – perspective actuale în România

Prof. univ. dr. **Nicolăescu Victor**, Universitatea Petre Andrei din Iași

Rezumat:

Abordarea proactivă a nevoilor victimelor infraționalității se distinge printr-o diversificare a măsurilor instituite la nivelul serviciilor multidisciplinare din societățile vestice. Practica diversă înregistrată în diferite țări a condus la preluarea unor repere juridice actualizate în România ceea ce ar indica o optimizare a serviciilor integrate adresate victimelor infraționalității. Totuși, între coordonatele normative adoptate în ultimii ani și adaptarea serviciilor sociale la noile cerințe legale se menține dezideratul de a se evidenția rezultate distincte și cuantificabile în privința intervențiilor de asistare a victimelor.

Prezenta lucrare aduce în prim plan necesitatea de a se reflecta și acționa mai mult cu privire la servicii sociale integrate, scalabile și sustenabile adresate diferitelor categorii de victime vulnerabile cu nevoi multiple ca urmare a infracțiunilor în care au fost implicate.

Cuvinte cheie: *victima, infraționalitate, servicii sociale, reabilitare*

Provocările sociale ale tinerilor adulți cu diabet: stigma, discriminare și gestionarea afecțiunii

Maiorescu Mircea Tudor, psiholog clinician, doctorand, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Glavan Aurelia, neuropsiholog, doctor habilitat, profesor universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Rezumat:

Tinerii adulți cu diabet se confruntă cu numeroase probleme sociale și psihologice, inclusiv stigma socială, discriminarea, nemulțumirea legată de imaginea corporală și sentimentele de vinovăție. Aceste probleme pot avea un impact semnificativ asupra vieții lor zilnice și pot afecta gestionarea diabetului. Este esențial ca profesioniștii și societatea în general să ofere sprijin și înțelegere acestor tineri adulți, promovând educația și conștientizarea, creând un mediu incluziv și suportiv pentru toți cei afectați de această afecțiune. Prin abordarea comprehensivă a acestor probleme, putem ajuta tinerii cu diabet să ducă o viață împlinită și sănătoasă.

Articolul de față își propune să ofere o trecere în revistă a riscurilor asociate cu diabetul zaharat (DZ) la tineri, prezentând o analiză a literaturii de specialitate.

Cuvinte cheie: *diabet, tineri adulți, stigma socială, discriminare, gestionare, sprijin, educație, conștientizare*

Evaluarea nevoilor de competențe din sectorul asistenței sociale

Ateșoae Maria Roxana, Lector univ. dr., Universitatea "Petre Andrei" din Iași

Abstract:

The paper highlights the challenges and opportunities related to skills and training in the social work sector. The key to addressing these challenges and leveraging the opportunities is to prioritize the continuous professional development of social workers through ongoing education and training, and to implement technology in ways that enhance social services. By doing this, social services can provide high-quality services to users while also supporting the professional growth and wellbeing of social workers.

Cuvinte cheie: *competențe, asistență sociali, servicii sociale, digitalizare*

Congruențe psiho-sociale între excluziunea socială și dizabilitate

Haraz Svetlana, lector universitar, Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Rezumat:

Excluziunea socială și dizabilitatea sunt interconectate prin mai multe aspecte, dar în primul rând prin atitudinile societale față de grupul de populație cu dizabilitate. Atunci când analizăm familia ca sistem social, analizăm întreg sistemul cu toate elementele sale componente, respectiv, și copilul/persoana cu dizabilitate ca subsistem al sistemului general familia. Iar familia care are grijă de copilul/persoana cu dizabilități se pomenește într-o situație destul de complicată în contextul social și economic al Republicii Moldova, având resurse reduse pentru asigurarea unei socializări optime, a accesului la educația incluzivă și profesionalizare. Și toate acestea pe fonul nevoii de îngrijire, recuperare și reabilitare a copilului/persoanei cu dizabilități. Modelul congruenței excluziunii sociale și dizabilității, prezentat în această lucrare, reflectă o generalizare a analizei situației familiei care au în grija lor copil/persoană cu dizabilități și riscurile excluziunii sociale, a importanței abordării complexe a fenomenului excluziunii sociale condiționat de prezența dizabilității. Sistemele sunt interconectate, respectiv, orice modificare/influență a unuia dintre sisteme este într-o strânsă conexiune cu celelalte sisteme. Familiile care îngrijesc copil/persoane cu dizabilități resimt o multitudine de provocări, dar și nevoi în periplul creșterii, îngrijirii și educării copilului cu dizabilități întru pregătirea acestuia pentru o autonomie socială. Fenomenul excluziunii sociale are un impact de lungă durată și periclitează procesul de integrare educațională și profesională de lungă durată, de succes la nivel de individ, dar și a sistemului social familia.

Cuvinte cheie: *dizabilitate, familia, sistem social, excluziune socială, congruență psiho-socială*

Asistența socială în contextul globalizării

Adina Șandru, Lector univ. dr., Universitatea "Petre Andrei" din Iași

Rezumat:

Lucrarea de față analizează câteva aspecte ale impactului proceselor de globalizare asupra dezvoltării asistenței sociale. Problemele de factură socială generate de globalizare, schimbările fundamentale produse de aceasta presupun noi cerințe pentru formarea asistenților sociali.

Un rol esențial în formarea competențelor necesare viitorilor asistenți sociali, pentru a putea face față provocărilor globale, precum și pentru dezvoltarea asistenței sociale la dimensiuni

internaționale, aparține învățământului superior. În contextul cerințelor de modernizare a învățământului, în ultimii ani se vorbește din ce în ce mai mult despre construirea unui Spațiu European comun în Învățământul Superior (SEIS), având la bază obiectivele fundamentale ale Procesului de la Bologna.

Cuvinte cheie: *globalizare, competențe, asistență socială, curriculă*

Probațiune și reinserție socială în România contemporană

Lector univ. dr. **Popescu Cătălin Paul**, Universitatea "Petre Andrei" din Iași

Rezumat:

În contextul unei creșteri alarmante a infracționalității juvenile și a unei scăderi dramatice a vârstei la care apar manifestări comportamentale de natură delincventă, măsurile neprivative de libertate utilizate de către instanțele judecătorești pentru a sancționa încălcarea legii, cu precădere în cazul minorului, reprezintă instrumente viabile de punere în operă a unei filozofii penale noi. Această nouă concepție despre modul de a amenda manifestările ilicite ale minorilor nu se axează prioritar pe aspectul punitiv, cel de pedeapsă cu caracter de exemplaritate, ci mai degrabă pe acordarea unei șanse reale de corectare a abaterilor comportamentale și, pe cale de consecință, pe inițierea unui proces complex de recuperare și reintegrare socială a persoanei care a comis o faptă penală. În economia acestei practici judiciare moderne, probațiunea se distinge ca măsură și mecanism eficient de asigurare a unor condiții optime pentru reinserția socială a delincventului minor.

Cuvinte cheie: *probațiune, reinserție socială, infracționalitate, sistemul judiciar*

Manifestări relaționale: silver polyamory (poliamoria de argint) alternativă, necesitate sau privilegiu.

Simion Simion Dănuț asist., univ., drd. Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Rezumat:

Termenul poliamorie de argint (silver polyamory) se referă la practica poliamoriei în rândul persoanelor mai în vârstă. Această formă de poliamorie o putem percepe atât ca o necesitate, un mod natural de a fi pentru cei care doresc să exploreze și să-și împărtășească în continuare, în afara relațiilor tradiționale monogame, viețile romantice și intime cât și o alternativă viabilă pentru centrele de bătrâni (aziluri), locuințele protejate și centrele de zi, o alternativă pentru singurătate. Poliamoria de argint; non-hierarchical polyamory (poliamoria non-ierarhică), relationship anarchy (anarhia relațiilor) polyaffective relationships (relații poliafective) poate fi o modalitate de a îmbătrâni frumos împreună, o alternativă reală și funcțională asemănătoare cu aderarea la un grup familial deja existent. În prezenta lucrare încercăm să înțelegem rolul acestui tip de relație poliamoroasă, oportunitățile, obstacolele întâlnite și cum s-ar putea ea încadra în actualul sistem social; asumându-și menirea să recupereze, atât cât e posibil parte din atributele și conexiunile familiei tradiționale.

Cuvinte cheie: *poliamorie de argint, poliamorie, vârstnici, relații, familie tradițională.*

SECȚIUNEA V

Incursiuni în problematica CES / CEX

Moderatori:

- ✓ Lector univ. dr. **Ana Maria Lăzărescu**, Universitatea "Petre Andrei" din Iași
- ✓ Profesor psihopedagog **Gabriela Vrabie**, Colegiul Tehnic "Ion Holban" Iași
- ✓ Prof. **Laura Nistor**, Școala Gimnazială „Alexandru Vlahuță” Iași
- ✓ Prof. **Mărioara Ursache**, Școala Gimnazială "Alexandru Vlahuță" Iași

Intervenția psiho-logopedică a limbajului la preșcolarii cu deficit de atenție și hiperactivitate

Ciobanu Adriana, doctor în psihologie, conferențiar universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Republica Moldova

Rezumat:

Sindromul de hiperactivitate și deficit de atenție (în continuare ADHD) este o tulburare de neuro-dezvoltare, care afectează mai ales copiii și se manifestă prin imposibilitatea acestora de a se concentra asupra unui anumit subiect sau unei anumite acțiuni. Netratată poate avea consecințe negative pe termen lung (psihologice, logopedice, sociale).

Intervenția psihologică și logopedică a tulburărilor de limbaj la copiii cu ADHD necesită o selecție mai atentă a metodelor de terapie. Activitatea logopedică presupune utilizarea unui număr mare de exerciții repetitive care necesită concentrare și perseverență din partea copilului. Copiii hiperactivi și cu deficit de atenție sunt reticenți în a îndeplini sarcini care par plictisitoare, repetitive, dificile, nesatisfăcătoare și nerecompensate.

Cuvinte cheie: *deficit de atenție și hiperactivitate, tulburărilor de limbaj, intervenția psihologică și logopedică*

Importanța practicii voluntare înainte de inserția pe piața muncii în activitatea cu copii cu cerințe educaționale speciale

lect.univ.dr. **Ana Maria Lăzărescu**, Universitatea Petre Andrei din Iași
prof.logoped **Alina Mendelovici**, coordonator Centrul Logopedic Interșcolar Iași

Rezumat:

Profesionalizarea constituie procesul care începe cu o pregătire de specialitate, presupunând achiziția unui cumul de cunoștințe, abilități și competențe specifice. Toate acestea se acumulează prin combinarea de către studenți a unor activități de pregătire teoretică și practică. Practica voluntară poate fi un pas important în pregătirea pentru inserția pe piața muncii. Aceasta oferă oportunități valoroase de dezvoltare personală și profesională, care pot face diferența în obținerea unui loc de muncă și în construirea unei cariere de succes. Practica voluntară oferă oportunitatea de a explora diverse domenii fără presiunea unei slujbe plătite. Aceasta le permite tinerilor să experimenteze diferite roluri și să-și clarifice interesele și obiectivele profesionale.

Activitățile de practică pedagogică și de specialitate desfășurate în timpul facultății sunt rareori suficiente în a pregăti un tânăr cadru didactic pentru realitățile și provocările reale ale meseriei și implică o dublă responsabilitate, fiind poate cel mai important element din formarea oricărui

formator de oameni. Voluntariatul în timpul studiilor oferă tinerilor studenți posibilități nelimitate – de la a cunoaște diferite instituții în care sunt educați copii cu diferite deficiențe, la colaborarea cu diferiți specialiști pe anumite cazuri, la implicarea efectivă în procesul educațional. Perioada de voluntariat poate varia de la o săptămână – 5 zile, la o lună sau chiar o perioadă mai lungă. Efectuarea unei perioade de voluntariat poate fi corelată cu efectuarea unei practici pedagogice mai ample, în mai multe unități de învățare diferite pentru tinerii aspiranți la meseria de cadru didactic, un stagiul de formare mai îndelungat pe lângă un profesor cu mai mulți ani de experiență.

Implicarea în practica voluntară în educația specială poate demonstra angajamentul și pasiunea pentru acest domeniu. Prin implicarea în activități voluntare, tinerii pot dezvolta și îmbunătăți o varietate de abilități, cum ar fi abilitățile de comunicare, creativitate, tact pedagogic, empatie, capacitate de adaptare. Aceste atribute sunt extrem de valoroase în lucrul cu copiii cu cerințe educaționale speciale. Fiecare copil cu CES este unic, iar practica voluntară oferă oportunitatea de a lucra cu o varietate de copii cu diferite nevoi și abilități. Această experiență poate ajuta voluntarii să înțeleagă și să aprecieze diversitatea și să învețe cum să ofere sprijin individualizat fiecărui copil.

Cuvinte cheie: *profesionalizare, practică voluntară, voluntariat, educație specială, CES, inserție piața muncii*

Influențe motivaționale în educația incluzivă a elevilor cu dificultăți de învățare

Lector univ. dr. **Mocanu Bogdan-Andrei**, Universitatea „Petre Andrei” din Iași, Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic

Rezumat:

Variabilele psihologice care mediază performanțele, manifestările și motivația școlarului sunt numeroase: trebuințele și interesele, disponibilitățile și aptitudinile generale, structurile tipologice și temperamentale, fondul și suportul emoțional, achizițiile anterioare. Realizând o îmbinare a cunoașterii și recunoașterii trăsăturilor psihice și somatice ale elevilor cu cerințe educative speciale, educatorul poate să întrevadă, să influențeze și să susțină dimensiunea motivațională, să emită predicții cu privire la probabilitatea șanselor și reușitelor sale. Studiul propune să observe motivația școlară la copiii cu dificultăți de învățare, cât și metodele de motivare pe care învățătorii le folosesc în folosul sau detrimentul elevilor.

Cuvinte cheie: *motivație, educație incluzivă, suport emoțional, reușită*

Organizarea activităților de dezvoltare a percepției auditive la preșcolarii cu dizabilități auditive

Ciubotaru Natalia, asistent universitar, Universitatea Pedagogică de Stat ”Ion Creangă” din Chișinău

Rezumat

Prezentul articol prezintă informații cu caracter teoretic și practic referitor la organizarea și desfășurarea activităților de dezvoltare a percepției auditive la preșcolarii cu dizabilități auditive. Problema dezvoltării percepției auditive la preșcolarii cu dizabilități auditive este actuală și foarte relevantă, deoarece în prezent există dificultăți în organizarea corectă a activităților corecțional-recuperative a percepției auditive la preșcolari și depinde de munca corect

organizată, întrucât copilul va fi pregătit pentru continuarea în viața socială activă și independentă. La copiii cu dizabilități auditive dezvoltarea percepției auditive este una dintre sarcinile principale ale programului educațional corecțional-recuperativ.

Sistemul unificat și eficient de lucru în organizarea activităților privind dezvoltarea percepției auditive la copiii cu dizabilități auditive acoperă întregul proces educațional, având ca scop dezvoltarea și îmbunătățirea abilităților de percepție auditivă, a sunetelor verbale, non-verbale, a muzicii, ajută la orientarea vizio-spațială, formarea abilităților de pronunție pe baza procesului de dezvoltare a funcției auditive, toate aceste aspecte având un impact major în socializare, învățare și dezvoltare.

Cuvinte cheie: *dizabilitate auditivă, percepție auditivă, activități corecțional-recuperative, auz fonematic, vârsta preșcolară.*

Rolul psihologiei speciale în susținerea elevilor cu CES

Nemeș Alina Diana, doctorand, Universitatea Pedagogică de Stat "ION CREANGĂ", Chișinău, Republica Moldova

Rezumat:

Articolul prezintă o examinare a contribuției psihologiei speciale la domeniul educației și în special asupra îmbunătățirii vieții copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES). Argumentăm necesitatea unei abordări individualizate a educației, subliniind spectrul divers de nevoi în rândul copiilor cu CES, inclusiv a celor cu ADHD, tulburări din spectrul autist și diverse dizabilități fizice și de învățare. Subliniind importanța evaluărilor individualizate și a strategiilor educaționale țintite, prezentăm modul în care psihologia specială urmărește să adapteze intervențiile pentru a se adresa nevoilor unice ale fiecărui copil, promovând succesul academic și dezvoltarea holistică a acestuia. Discutăm semnificația strategiilor de intervenție timpurie în stimularea creșterii cognitive, sociale și emoționale, ilustrând modul în care aceste abordări îi echipează pe copii cu abilitățile necesare pentru a depăși barierele de învățare și pentru a obține succesul pe tot parcursul vieții. În cadrul articolului adresăm și principiile educației incluzive, susținând integrarea copiilor cu CES în mediile educaționale obișnuite, unde aceștia pot beneficia și contribui la o comunitate de învățare diversă. Rolul eforturilor de colaborare între educatori, părinți și profesioniști din domeniul psihologiei în crearea unor medii favorabile și incluzive care să le permită copiilor cu CES să se dezvolte este evidențiat ca o piatră de temelie a unei practici eficiente în domeniul educației speciale. Considerăm că psihologia specială este esențială în promovarea practicilor educaționale, pledând pentru o abordare incluzivă care respectă și valorifică diferențele individuale și potențialul tuturor copiilor, îmbogățind astfel peisajul educațional pentru toți cei implicați.

Cuvinte cheie: *psihologie specială, CES, educație incluzivă, intervenție timpurie, practici colaborative*

Tulburările specifice de învățare- modalități de intervenție

Nistor Laura, Profesor de sprijin, Școala Gimnazială Specială ”Constantin Păunescu” Iași, punct de lucru -Școala Gimnazială ”Alexandru Vlahuță” Iași

Gabriela Marcelina Maxim, Profesor pentru învățământ primar, Școala Gimnazială ”Alexandru Vlahuță” Iași

Rezumat:

În contextul educațional actual prezența tulburărilor specifice de învățare la elevii din clasele primare reprezintă o provocare atât pentru cadrele didactice, cât și pentru părinți și specialiști, fiind necesară o colaborare strânsă și reală pentru o recuperare eficientă a elevului. Dificultățile în realizarea sarcinilor școlare, de asimilare a achizițiilor de scris-citit-socotit, probabilitatea eșecului școlar, sunt de cele mai multe ori elementele care conduc la necesitatea diagnosticării elevului, pentru confirmarea tulburării și identificarea tipului și nivelul deficitului, precum și a modalităților de intervenție necesare.

Elevul cu TSI necesită intervenție individualizată și personalizată, proiectată și realizată în echipă de specialiști și cadre didactice și va avea în vedere plan de servicii individualizat, adaptare curriculară, plan de intervenție personalizat cu măsuri de compensare, dispensare și evaluare adaptată conform legislației în vigoare în funcție de fiecare tip de TSI (dislexie, disgrafie și discalculie).

Un rol important în integrarea elevului cu TSI revine cadrului didactic de la clasă, care trebuie să urmeze o serie de pași pentru a dezvolta elevilor empatia și abilități prosoziale prin intermediul diferitelor activități școlare sau extrașcolare, prin colaborare cu profesorul de sprijin sau consilierul școlar accesând practicile incluzive și eliminând o parte din barierele întâmpinate de elev în activitatea de învățare- toate aceste elemente regăsindu-se și în planul de intervenție personalizat.

Cuvinte cheie: *tulburări specifice de învățare, TSI, plan de intervenție personalizat, incluziune, adaptare, măsuri de compensare, dispensare, evaluare adaptată*

Evaluarea și intervenția în tulburarea depresivă la copilul cu tulburări de neurodezvoltare

Cihodaru Crina, Profesor, gr I, Școala Gimnazială Specială Constantin Păunescu Iași; psiholog clinician - Cabinet individual de psihologie

Vârnacea Claudia, profesor, definitivat, Școala Gimnazială Specială Constantin Păunescu Iași

Rezumat:

În perioada de dezvoltare a copilului intervin diferite tulburări neurologice, cum ar fi : autismul, ADHD, tulburările specifice de învățare, tulburările de comunicare , ce sunt însoțite și de tulburări emoționale care ating cote patologice. Dintre aceste tulburări emoționale putem menționa anxietatea și depresia, cea din urmă fiind mai des întâlnită la copiii cu tulburări de neurodezvoltare. Deoarece cogniția și emoția se condiționează reciproc și împreună condiționează dezvoltarea armonioasă a copilului, este foarte important să identificăm de timpuriu, să evaluăm corect atât tulburările cognitive dar și cele emoționale și să intervenim eficace în recuperarea completă a acestor copii aflați în plin proces de dezvoltare. Dizabilitatea intelectuală implică deficite în abilitățile mentale generale, cum ar fi raționamentul, rezolvarea de probleme, planificarea și învățarea din experiențe, în timp ce tulburările de comunicare includ dificultăți, precum tulburările de limbaj, de pronunție și de comunicare socială.

Evaluarea depresiei la copiii cu tulburări de neurodezvoltare se face atât clinic cât și cu ajutorul testelor standardizate, rezultatele evaluării fiind urmate de un plan de recuperare psihoterapeutic

cât și medicamentos. Pentru o recuperare cât mai completă trebuie să se implice toți factorii educaționali: familie, școală și psihologi/ consilieri.

Tulburările specifice de învățare afectează capacitatea de a procesa informația în mod eficient și corect, determinând dificultăți în învățarea abilităților de bază, cum ar fi citirea, scrierea și matematica, în timp ce depresia reprezintă o tulburare care se caracterizează prin:prezența stării de dispoziție tristă, vid interior/ iritabil, modificări somatice și cognitive, afectarea funcționalității individului. Totodată, articolul evidențiază simptomele depresiei, dar și intervenția specifică, ajutând părinții să gestioneze corespunzător situațiile.

Cuvinte cheie: *depresie, tulburări de neurodezvoltare*

Importanța proiectelor extracurriculare în educația incluzivă- exemple de bune practici
Arădoaie Condurache Lavinia Daniela, profesor itinerant/de sprijin, grad didactic I, Școala Gimnazială Specială ”Constantin Păunescu” Iași

Rezumat:

Educația incluzivă își propune ca elevii cu cerințe educaționale speciale să frecventeze școala pe care ar fi trebuit să o urmeze dacă nu ar fi avut nici o dificultate, să fie înscriși în clase obișnuite cu elevi tipici de aceeași vârstă, serviciile specializate și sprijinul să fie asigurate atât pentru copiii cu CES cât și pentru profesorii lor și cel mai important aspect constă în participarea lor la toate activitățile academice și extrașcolare. Proiectarea și implementarea unor activități extracurriculare și extrașcolare, în școală și în comunitate este o necesitate a activității didactice. Aceste activități întregesc activitatea educativă a școlii, aduc un plus informațional elevilor și completează condițiile concrete ale educației acestora. Astfel experiența de învățare non-formală și informală întregeste, completează și lărgeste experiența de învățare formală.

Elevii cu cerințe educaționale speciale au nevoie, pentru a-și forma o imagine de sine pozitivă, de intervenție și pe ariile emoțional, relațional, comportamental și psihomotric. O stimulare complexă printr-o diversitate de activități nonformale și expunerea la medii și persoane diferite, oferă copiilor cu CES o șansă în plus pentru o mai bună integrare școlară și socială. Proiectul ”Prietenie și diversitate prin artă și joc” are ca scop exersarea competențelor socio-emoționale ale elevilor cu CES prin intermediul activităților non-formale, prin activități lunare de tip joc, arte vizuale și abilități practice și un eveniment de impact desfășurat de ziua copilului.

Cuvinte cheie: *diversitate, incluziune, proiect, abilități, deprinderi*

Educația incluzivă-șansă la educație echitabilă pentru elevii cu C.E.S.

Hârca Elena, Profesor de sprijin/itinerant-grad didactic I, Școala Gimnazială Specială, Constantină Păunescu Iași

Rezumat:

Educația incluzivă reprezintă o abordare a sistemului educațional care asigură accesul și participarea tuturor elevilor, indiferent de diferențele lor individuale sau de nevoile speciale pe care le au. Printre aceste nevoi speciale se numără și copiii cu cerințe educaționale speciale (C.E.S.), care pot include diverse condiții și dificultăți de învățare, precum dizabilități fizice, intelectuale sau de învățare. Educația incluzivă reprezintă o șansă crucială pentru elevii cu C.E.S. de a beneficia de o educație echitabilă și de a-și dezvolta potențialul într-un mediu care să promoveze înțelegerea, respectul și încurajarea diversității.

Cuvinte cheie: *educație incluzivă, curriculum adaptat, adaptare*

Facilitarea integrării la clasă a elevilor cu cerințe educaționale speciale

Moșoi Mihaela, Profesor itinerant și de sprijin, Școala Gimnazială Specială „Constantin Păunescu” Iași

Rezumat:

Integrarea educațională a elevilor cu CES necesită elaborarea unui *plan de intervenție la nivelul clasei*, în cadrul căruia se stabilesc obiective și activități care să faciliteze adaptarea la mediul școlar. *Planul de intervenție la nivelul clasei* este o parte componentă a pachetului de documente curriculare care asigură dezvoltarea educației incluzive în învățământul de masă. Acest tip de plan facilitează incluziunea copilului în procesul educațional general și asigură dezvoltarea psihofizică a copilului în funcție de potențialul acestuia.

Planul de intervenție la nivelul clasei reprezintă: - un plan de acțiuni care vin să răspundă necesităților specifice ale elevului în organizarea procesului educațional prin modificări sau adaptări curriculare; - un suport pentru personalul didactic în vederea organizării demersului educațional în funcție de progresele elevului; - un plan elaborat, realizat, revizuit/actualizat de către personalul instituției de învățământ; - un document de lucru flexibil, care poate fi modificat la necesitate; - un instrument de responsabilizare a elevului, părinților acestuia, altor persoane care, conform planului, sunt chemate să ajute elevul în atingerea obiectivelor și finalităților care au fost stabilite. În acest context, *Planul de intervenție educațională la nivelul clasei pentru integrarea elevilor cu CES* are drept scop stabilirea traseului de dezvoltare a copilului, în funcție de potențialul acestuia, identificând strategii, resurse, tehnologii, servicii care vor asigura realizarea acțiunilor planificate.

Cuvinte cheie: *plan de intervenție, integrare, elevi cu CES*

SECȚIUNEA VI

Profesiile juridice – Provocări și performanță

Moderatori:

- ✓ Conf. univ. dr. **Mihaela Laura Pamfil**, Facultatea de Drept, Universitatea "Petre Andrei" din Iași
- ✓ lector univ. dr., **Rodica Boca**, decan Facultatea de Drept, Universitatea "Petre Andrei" din Iași

Perspective juridice asupra formării profesionale continue

Antonie-Cristian Bocancea, Prof. univ. dr., Universitatea "Petre Andrei" din Iași, Facultatea de Drept

Rezumat:

Formarea continuă a apărut în spațiul economic și cultural american, prin anii '60 ai secolului trecut. La noi, ea s-a organizat inițial (în anii comunismului) doar pentru pregătirea personalului didactic. După 1990, a fost reglementat noul cadru juridic de *formare continuă obligatorie a funcționarilor publici*. Celelalte profesii au intrat în circuitul formativ continuu fără a avea neapărat un cadru legal constrângător, ci folosind cu precădere reglementări (cu titlu de facilități) din dreptul muncii și din legislația fiscală. În anul 2000, a fost emisă Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 129/2000, care asimilează această activitate unui drept al angajatului privind progresul în carieră. Legislația românească este consonantă cu obiectivele prevăzute în documentul Europa 2020: O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii.

Cuvinte cheie: *formare profesională continuă, legislație*

Utilitatea formării interdisciplinare pentru mandatul responsabilului cu protecția datelor personale

Sulima Snejana, Conf. univ. dr., Universitatea Petre Andrei din Iași, Facultatea de Drept

Rezumat:

Unul dintre obiectivele urmărite de Regulamentul general privind protecția datelor (RGPD) este responsabilizarea actorilor implicați în tratarea datelor cu caracter personal. Aceștia au obligația de a conștientiza în permanență riscurile implicate de prelucrarea datelor și de a respecta și pune în aplicare toate principiile care au menirea de a consolida protecția lor. Operatorii implicați în prelucrarea datelor recurg, sub constrângerea legii sau în mod voluntar, la diverse instrumente care pot demonstra conformitatea activității lor cu principiile protectoare. Totodată, instituțiile publice, asociațiile și întreprinderile fac apel la serviciile unui responsabil cu protecția datelor personale (RPD), în condițiile Regulamentului european. Astfel, RPD devine un actor cheie în sistemul de guvernare a datelor cu caracter personal având o gamă largă de misiuni precum informarea și consilierea operatorilor, controlul nivelului de protecție, pilotarea și coordonarea acțiunilor aplicării și menținerii conformității organismelor implicate în prelucrare.

În prezenta intervenție, pornind de la misiunile RPD, încercăm să demonstrăm necesitatea sau, cel puțin utilitatea de a îngloba în formarea acestui profesionist cunoștințe interdisciplinare de drept și informatică. Pornim de la ipoteza că mandatul RPD este unul complex, implicând capacitatea de a combina cunoștințe juridice specifice cu abilitatea de a decela eventualele

problemele de ordin informatic pentru a putea reacționa cu promptitudine la riscurile pe care le implică spațiul virtual pentru datele personale.

Cuvinte cheie: *date personale, Responsabilul cu protecția datelor personale, RGPD, formare interdisciplinară*

Procurorul și rolul său în faza de judecată a cauzelor penale

Mihaela Laura Pamfil, conf. univ. dr., Universitatea "Petre Andrei" din Iași, Facultatea de Drept

Rezumat:

Deși procurorul este, în general, asociat fazei de urmărire penală, rolul său în faza de judecată este deosebit de important în soluționarea legală și temeinică a unei cauze penale, motiv pentru care legiuitorul a impus participarea obligatorie a procurorului atât la judecarea cauzei în primă instanță și în căile ordinare și extraordinare de atac, cât și la procedurile judiciare ce se desfășoară în legătură cu executarea hotărârilor judecătorești. În cursul judecării, rolul procurorului se circumscrie dispozițiilor constituționale referitoare la atribuțiile Ministerului Public, procurorul reprezentând interesele generale ale societății și apărând ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor.

Cuvinte cheie: *procuror, judecată, sarcina probei, acuzare*

Principiile exercitării profesiei de avocat

Boca Rodica, Lector univ. dr., Decan Facultatea de Drept, Universitatea „Petre Andrei” din Iași

Rezumat:

Într-o societate bazată pe respectul față de justiție, avocatul are un rol eminent. Misiunea sa nu se limitează doar la executarea fidelă a unui mandat în cadrul legii. Avocatul trebuie să vegheze la respectarea Statului de drept și a intereselor persoanelor cărora le apără drepturile și libertățile. Carta principiilor de bază ale avocatului European adoptată la ședința plenară din Bruxelles la 24 noiembrie 2006 conține o listă de zece principii generale, care reglementează întreaga activitate a avocatului european. Legătura dintre aceste principii constituie baza dreptului la apărare, care este nucleul tuturor drepturilor democratice. Principiile de bază exprimă fondul tuturor regulilor naționale și internaționale care guvernează conduita avocaților europeni. Carta are ca scop, inter alia, de a ajuta asociațiile barourilor care luptă pentru a-și stabili independența și de a spori nivelul de înțelegere de către avocați a rolului lor în societate.

Cuvinte cheie: *principii, exercitare a profesiei, avocat, Carta principiilor de bază, avocatul european*

Aspecte juridice privind utilizarea privată a tehnologiei de recunoaștere facială

Afloroaei Dionisie, lect. univ. dr., Universitatea "Petre Andrei" din Iași

Rezumat:

Tehnologia de recunoaștere facială este o utilizare a componentelor inteligenței artificiale (IA) sau a învățării automate (ML), și prelucrează date biometrice. Cu ajutorul acesteia, persoanele pot fi identificate, verificate sau clasificate. Este utilizată, în sectorul economic, pentru asigurarea accesului la anumite servicii, prin autentificare, sau prin deducerea și analiza

emoțiilor, în cadrul analizelor de marketing sau a recrutării de personal. Utilizarea tehnologiilor de recunoaștere facială este legată de prelucrarea datelor cu caracter personal, și are un impact direct sau indirect asupra unui număr de drepturi și libertăți fundamentale.

Cuvinte cheie: *Inteligență artificială, drepturi fundamentale, date cu caracter personal, drepturi patrimoniale, drepturi nepatrimoniale*

Descentralizarea administrativă, între drept și ideologie

Ana-Maria Ambrosă, Lect. univ. dr., Universitatea "Petre Andrei" din Iași, Facultatea de Drept

Rezumat:

Evoluția lumii civilizate spre localism, autonomie și regionalizare are două mari componente: *eșafodajul juridic* este vârful aisbergului, suprastructura formală; în spațiul nonformal al societăților, pulsează însă *ideologiile și modelele culturale* care forjează identitățile complexe ale națiunilor contemporane și care dau măsura ritmului și profunzimii proceselor descentralizării. În cercetările noastre, am încercat să surprindem dialectica acestor două fundamente, într-un "dialog" al științelor juridice cu ideologiile politice și cu științele istorico-hermeneutice. În absența unui solid suport ideologic de factură democratică (liberală), în absența unui *ethos* comunitar care să se bazeze pe subsidiaritate (concept propriu doctrinei sociale a catolicismului), dar și în condițiile unui voluntarism juridic inspirat de istoricismul de stânga, descentralizarea din fostele țări comuniste are adesea aspectul unui obiectiv politic impus de partenerii din Uniunea Europeană (și "tolerat" doar pentru păstrarea bunelor relații cu aceștia); descentralizarea din Est oscilează astfel între formele juridice occidentale și habitusurile cultural-administrative răsăritene.

Cuvinte cheie: *descentralizare, drept, ideologie*

Administratorul public

Brașoveanu Sorin, Lect. univ. dr., Universitatea "Petre Andrei" din Iași, Facultatea de Drept

Rezumat:

Modelul american al *city managerului* a fost transpus în sistemul administrativ românesc prin crearea funcției de administrator public, în baza Legii nr. 286/2006 de modificare a Legii Administrației Publice Locale nr. 215/2001. În România există două tipuri de administrator public, reglementate în *Codul administrativ*: unul pentru comune, orașe, municipii și județe, iar altul pentru asociațiile de dezvoltare intercomunitară. Asupra acestei funcții există numeroase opinii divergente privind constituționalitatea sa și utilitatea, în contextul teoriilor privitoare la guvernarea corporativă.

Cuvinte cheie: *administrație, administrator public, guvernare corporativă*

Ultrajul, ultrajul judiciar și ultrajul medical. Asemănări și deosebiri

Danileț Vasilică-Cristi, Lect. univ. dr., Universitatea „Petre Andrei” din Iași, Facultatea de Drept

Rezumat:

Importanța funcției ce implică exercitarea autorității de stat, respectiv a funcției de magistrat e relevantă de statutul care reglementează aceste funcții și se reflectă în atribuțiile constituționale sau legale ale celor care le îndeplinesc. Pentru ocrotirea persoanei lor, dar mai ales a autorității de stat, respectiv a justiției, legiuitorul a incriminat în actualul Cod penal amenințarea, lovire, vătămare corporală și omorul sub numele „ultraj”, respectiv „ultrajul judiciar”. Legea a tot

existins subiecții pasivi ai acestor infracțiuni, ajungându-se să fie protejați chiar personalul silvic sau avocații, ba chiar și membrii lor de familie, deși aceștia nu exercită nicio funcție de stat sau judiciară. Pe de altă parte, Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății incriminează la art. 652 lovirea, amenințarea și vătămarea corporală a medicului, asistentului medical, șoferului de autosanitară, ambulanțierului sau oricărui alt fel de personal din sistemul sanitar. Incriminarea nu are o denumire marginală, dar conturează ceea ce am putea denumi ad-hoc „ultrajul medical”. Este de remarcat că are același conținut constitutiv, inclusiv aceleași pedepse ca la infracțiunea numită „ultrajul” din vechiul Cod penal, dar reglementarea nu este corelată cu dispozițiile din Codul penal intrat în vigoare în anul 2014.

Cuvinte cheie: *ultraj, ultraj judiciar, ultraj medical.*

Actele administrative exceptate de la controlul de legalitate pe calea contenciosului administrativ

Elena-Tamara Gireadă, absolventă a Masteratului de Dreptul Administrației Publice, promoția februarie 2024, Universitatea ”Petre Andrei” din Iași

Coordonator științific: Prof. univ. dr. Cristian Bocancea

Rezumat:

Activitatea administrației publice este guvernată de principiul legalității, însă, din anumite motive, unele categorii de acte administrative se sustrag controlului judecătoresc. Această sustragere are la bază rațiuni ce privesc realizarea unei așa-zise protecții a unor segmente strict delimitate ale activității politice și administrative a statului. Excepțiile de la contenciosul administrativ al activității administrației publice sunt instituite de forul legislativ al statului, fie prin norme juridice constituționale, fie prin norme juridice administrative. Vreme de un secol, în dreptul românesc au existat multe acte administrative exceptate de la controlul judecătoresc în contencios, considerându-se că statul trebuie să aibă o marjă largă de acțiune. Această viziune a fost serios amendată după adoptarea Constituției României în 1991 și după modificarea ei din anul 2003, consecința cea mai însemnată fiind elaborarea *Legii contenciosului administrativ nr. 554 din 2004*, care a restrâns sfera actelor administrative exceptate.

Cuvinte cheie: *acte administrative, excepții, contencios administrativ*

Tutela administrativă

Alexander-Christian Fortem, Absolvent al Masteratului de Dreptul Administrației Publice, promoția februarie 2024, Universitatea ”Petre Andrei” din Iași

Coordonator științific: Prof. univ. dr. Cristian Bocancea

Rezumat:

Recunoașterea personalității juridice a colectivităților locale, ca elemente ale colectivității naționale, are la bază existența unor interese proprii ale acestor colectivități sau a unor probleme locale specifice. Totodată însă, actele administrative ale autorităților locale autonome nu echivalează cu absența oricărui control de legalitate. În virtutea dependenței lor relative față de stat, dar mai ales pentru că au datoria de a respecta legile țării, autoritățile locale sunt nevoite să suporte un anumit tip de control, care poartă denumirea de *tutelă administrativă*. În dreptul administrativ, noțiunea de *tutelă* (care se originează în dreptul civil) nu are în vedere atât protejarea intereselor colectivităților locale, cât mai ales *ocrotirea interesului general*, cu care

colectivitățile locale pot veni uneori în contadiție, în special prin emiterea unor acte administrative neconforme cu legea.

Cuvinte cheie: *colectivități locale, autonomie administrativă, tutelă administrativă*

Considerații doctrinare despre deontologia funcționarului public

Constantin-Andrei Sevastru, masterand (Dreptul Administrației Publice, anul I), Universitatea "Petre Andrei" din Iași

Coordonator științific: Prof. univ. dr. Cristian Bocancea

Rezumat:

Exercitarea unei funcții publice prezintă un mare risc potențial ca, prin modul în care are loc, să îi afecteze pe cei cu care titularul ei intră în contact. Cele mai multe funcții publice presupun o relație directă, continuă și nemijlocită cu beneficiarii serviciilor publice. În activitatea sa, funcționarul duce la îndeplinire prevederile legii, care nu sunt întotdeauna just înțelese de cei care cad sub incidența lor. De aici se naște o primă problemă, vizând modul diferit în care percep legea cei care o pun în aplicare și cei pentru care ea este pusă în aplicare. Exigențele statului de drept impun trecerea de la "dreptul statului" la "statul dreptului", ceea ce presupune suveranitatea legii dincolo de interesele individuale. Pentru a se realiza acest imperativ, se impune ca *funcționarul public să aibă aptitudinea de a sluji legea, nu de a o îngenunchea.*

Cuvinte cheie: *lege, funcție publică, deontologie*

Prefectul, demnitar sau înalt funcționar public?

Ioana-Diana Pintilei, masterandă (Dreptul Administrației Publice, anul I), Universitatea "Petre Andrei" din Iași

Coordonator științific: Conf. univ. dr. Romeo-Paul Postelnicu

Rezumat:

De la înființarea sa, în 1864, cu o sincopă în perioada comunistă, funcția de Prefect a fost una esențială în sistemul administrativ românesc, având ca sarcină principală garantarea legalității actelor administrației publice locale. Această poziție a Prefectului a generat, însă, o anume neclaritate în privința raportului dintre substanța juridică și cea politică a funcției în cauză, respectiv între statutul de demnitar (numit pe criterii politice) și cel de înalt funcționar public (supus, în principiu, doar criteriilor profesionale, nu și celor politice). În istoria administrației românești, au fost prezente ambele ipostaze menționate: fie o legiferare a caracterului politic al Prefectului, fie una a caracterului său "tehnic", adică a "neutralității politice". Cea mai recentă schimbare legislativă în această materie s-a produs prin adoptarea *O.U.G. nr. 4/2021* pentru modificarea și completarea *O.U.G. nr. 57/2019* privind Codul administrativ, act normativ care redefinește locul și rolul prefectului în sistemul administrației publice, dar mai cu seamă în raporturile cu factorul politic.

Cuvinte cheie: *demnitar, funcționar, Prefect*

SECȚIUNEA VII

Formarea simțului critic și orientarea în actualitatea politică, elemente esențiale ale educației în științele politice

Moderatori:

- ✓ Lector univ. dr. **Georgeta Condur**, prorector, Universitatea "Petre Andrei" din Iași
- ✓ Lector univ. dr. **Constantin Ilaș**, Facultatea de Științe Politice și administrative, Universitatea "Petre Andrei" din Iași
- ✓ prof. înv. primar **Nedelcu Marius**, Școala Gimnazială "Alexandru Vlahuță" Iași

Albania on the road to democratisation and European integration. Achievements and challenges ahead

Alda Kushi, University of Salento, Department of human and social sciences, Italia

Abstract:

The European integration of Albania represented one of its main challenges in the last twenty years. In this context, the aim of this study is to examine the progress made by the Albanian government towards the twin goals of democratic consolidation and European integration. The main focus will be on the political criteria for accession and, in particular, on the five key priorities for Albania defined by the European Commission in 2014: holding free and democratic elections, based on an appropriate electoral system to ensure their implementation; reforms aimed at strengthening and depoliticising public administration and the judiciary; and protecting human and minority rights. The analysis focuses not only on the results achieved but also, and above all, on the critical issues that remain in these areas. From the research carried out, it is clear that Albania wishes to make progress in the process of accession to the European Union, but this objective is hindered by a conflicting internal climate that favours short-term interests and focuses mainly on the preservation of power as a priority objective.

The reforms adopted allowed to significantly adapt the Albanian legal system to the Community "acquis" but the weakness of a democratic conscience slowed down the implementation and consequently the integration process.

In this regard, we can therefore say that given the conflict between the *law in the books* and the *law in action*, which reduces the effectiveness of reforms, only the strengthening of civic awareness and democratic culture will allow Albania to complete its process of accession to the European Union and the consolidation of the rule of law.

Keywords: *Albania, European Union, reforms, integration, consolidating democracy*

Petre Andrei și critica regimurilor autoritare și totalitare

Sabin Drăgulin, Prof. univ. dr., Universitatea „Petre Andrei” din Iași

Rezumat:

Sociologul Petre Andrei, profesor la Universitatea din Iași, a fost un intelectual angajat, care s-a exprimat atât în mediul academic cât și în presa vremii, împotriva mișcărilor politice și curentele doctrinare care au promovat regimurile politice autoritare și totalitare. Unul din elementele care l-au distins pe Andrei a fost că analiza sa a privit atât regimurile politice de extremă dreapta cât și cele de extremă stânga. Plecând de pe pozițiile democrației parlamentare,

Andrei a identificat componentele antidemocratice ale acestor regimuri, care fascinau atât elitele cât și masele în anii de după încheierea Marelui Război. Demersul cercetării noastre este de a aduce în fața publicului interesat ideile, concepțiile, modalitățile de gândire a unui intelectual care și-a asumat rolul în Agora.

Cuvinte cheie: *Petre Andrei, intelectual, regimuri politice, curente doctrinare, mișcări politice*

Abstract:

The sociologist Petre Andrei, a professor at the University of Iași, was an engaged intellectual, who expressed himself both in the academic environment and in the press of the time, against the political movements and doctrinal currents that promoted authoritarian and totalitarian political regimes. One of the elements that distinguished Andrei was that his analysis looked at both extreme right and extreme left political regimes. Starting from the positions of parliamentary democracy, Andrei identified the anti-democratic components of these regimes, which fascinated both the elites and the masses in the years after the end of the Great War. The approach of our research is to bring before the interested public the ideas, conceptions, ways of thinking of an intellectual who assumed his role in the Agora.

Keywords: *Petre Andrei, intellectual, political regimes, doctrinal currents, political movements*

Palatul Cotroceni ca spațiu al ideilor și luptelor politice din România Mare

Dr. Ioana Drăgulin, Muzeul Național Cotroceni, Muzeograf

Rezumat:

Palatul Cotroceni, cu istoria sa de aproape 350 de ani, a reprezentat unul din locurile în care s-a scris istoria națională. În timpul domniei lui Barbu Știrbei (1852-1856), Cotroceniul va deveni în mod oficial reședință de vară, funcție pe care o va deține și în timpul domniei principelui Unirii, Alexandru Ioan Cuza (1859-1866).

Principele Carol I, ales de elitele române să conducă România în drumul său către modernizare și crearea României Mari, a continuat să mențină Palatul Cotroceni ca spațiu al puterii princiare, care din 1881 a devenit regală, în care actorii politici ai timpului au fost prezenți.

Pe parcursul a patru regi, Carol I, Ferdinand Întregitorul, Carol al II-lea și fiul acestuia Mihai I, Palatul Cotroceni a fost unul dintre centrele importante ale puterii din România. La Cotroceni s-au discutat numirea sau demiterea unor președinți ai consiliului de miniștri și a unor guverne, s-a organizat un important Consiliu de Coroană, precum cel din 27 august 1916, care a dezbătut și aprobat intrarea României în Marele Război, a avut loc revenirea în țară, pe 6 iunie 1930, a viitorului rege Carol al II-lea.

În acest context, cercetarea noastră își propune să creeze o imagine a unui centru de putere, cum a fost Palatul Cotroceni, care în perioada monarhică a fost un spațiu în care s-au luat decizii importante pentru istoria acestei țări.

Cuvinte cheie: *Palatul Cotroceni, putere, acțiune, decizie politică, România*

Abstract: The Cotroceni Palace, with its history of almost 350 years, represented one of the places where national history was written. During the reign of Barbu Știrbei (1852-1856), Cotroceniul will officially become a summer residence, a position it will also hold during the reign of the Prince of the Union, Alexandru Ioan Cuza (1859-1866).

Prince Carol I, chosen by the Romanian elites to lead Romania on its way to modernization and creation of Greater Romania, continued to maintain the Cotroceni Palace as a space of princely power, which from 1881 became royal, where the political actors of the time were present .

During four kings, Carol I, Ferdinand the Conqueror, Carol II and his son Mihai I, the Cotroceni Palace was one of the important centers of power in Romania. At Cotroceni, the appointment or dismissal of some presidents of the council of ministers and some governments were discussed, an important Crown Council was organized, such as the one on August 27, 1916, which debated and approved Romania's entry into the Great War, the return of in the country, on June 6, 1930, of the future King Carol II.

In this context, our research aims to create an image of a power center, such as the Cotroceni Palace, which, during the monarchical period, was a space where important decisions were made for the history of this country.

Keywords: *Cotroceni Palace, power, action, political decision, Romania*

Cercetări asupra discursului antisemit în mediul online din România

Iftimoaei Ciprian Constantin, Conf. univ. dr./ sociolog, Universitatea „Petre Andrei” din Iași/ Institutul Național de Cercetare și Dezvoltare în Informatică – ICI București

Rezumat:

Discursul instigator la ură și consecințele acestuia (discriminarea, xenofobia, rasismul, antisemitismul, șovinismul, teoriile conspiraționiste) proliferază în perioadele de instabilitate socială, politică, economică și de insecuritate. Frica, incertitudinea, explicațiile insuficiente ale autorităților, discursul oficial deficitar contribuie la amplificarea discursului urii deopotrivă în realitatea fizică/palpabilă și în realitatea virtuală. În mediul online se duc permanent războaie nevăzute împotriva unor persoane, grupuri, comunități, instituții și autorități prin intermediul discursului instigator la ură. Comunitatea academică, în parteneriat cu instituțiile publice și organizațiile neguvernamentale, a reacționat prin derularea unor cercetări care să clarifice cauzele, factorii de influență și consecințele propagării de conținut negativ în mediul online, care vizează ofensarea, intimidarea, hărțuirea, instigarea la violență împotriva unor persoane sau grupuri de persoane prin invocarea unor criterii care țin de apartenența la o religie, etnie, orientare sexuală, culoare a pielii. Lucrarea de față pornește de la definiția și operaționalizarea conceptului de „discurs instigator la ură” (DIU), inventariază și descrie principalele instituții, agenții și organizațiile internaționale, europene și românești cu atribuții în prevenirea și combaterea acestui fenomen, prezintă în sinteză contribuțiile la cercetarea asupra discursului antisemit în mediul online din România, subliniind rolul tehnologiilor digitale în combaterea antisemitismului online și a altor forme de discriminare, marginalizare și excluziune socială.

Cuvinte cheie: *online hate speech, cyber-bullying, discrimination, rasism, xenophobia, antisemitism.*

Notă: lucrarea a fost evaluată în sistem peer-review și acceptată pentru a fi publicată în revista *Polis nr. 1/2024 (Din nou despre antisemitism)*, Editura Institutul European din Iași, 2024

SECȚIUNEA VIII

Convergențe și provocări în domeniul științelor economice

Moderatori:

- ✓ Prof. univ. dr. **Cristina Maria Stoica**, decan, Facultatea de Psihologie, Științele Educației și Asistență Socială, Universitatea "Petre Andrei" din Iași
- ✓ Conf. univ. dr. **Carmen Mariana Codreanu**, prodecan Facultatea de Economie, Universitatea "Petre Andrei" din Iași

Managementul clasei de elevi. Medierea conflictelor

Stoica Cristina Maria, Prof. univ. dr., Universitatea "Petre Andrei" din Iași

Rezumat:

Conflictul reflectă realitatea de zi cu zi, deoarece ne aflăm într-o epocă în care schimbările au loc la intervale foarte scurte de timp, în care ritmul de viață este accelerat. Astăzi, elevul intră la școală cu un bagaj de cunoștințe mult mai amplu față de anii anteriori. Școala are rolul de a forma, de a instrui elevii cum să preîntâmpine conflictele, cum să le ocolească, cum să le facă față și cum să le rezolve, deoarece ei asistă și chiar devin produsul proceselor prin care sunt soluționate conflictele. Prin această lucrare s-a urmărit elucidarea unei probleme: „De ce acționăm într-un anumit fel, într-o situație tensionată?”. Pentru a face față unei situații conflictuale, elevii trebuie să aibă în vedere unele aspecte cu privire la conflict, și anume că poate fi abordat atât pozitiv, cât și negativ. Intervenția în medierea conflictelor urmărește în ce mod sunt influențați elevii, dar și formarea unor priceperi și deprinderi de rezolvare a conflictului. Această intervenție presupune modificarea factorilor cognitivi, însușirea elementelor noi despre conflict, urmate de o schimbare de atitudine. Planul de intervenție cu privire la medierea conflictelor în mediul școlar a vizat desfășurarea unor activități, în scopul ameliorării situațiilor conflictuale apărute în cadrul clasei, iar elevii au deprins strategii de gestionare corectă și eficientă a acestor situații conflictuale.

Cuvinte cheie: *managementul clasei de elevi, mediere, conflicte, educare*

Aspecte comerciale și contabile privind acreditivele

Scorțescu Ioan Florin, Conf. univ. dr., Universitatea "Petre Andrei" din Iași

Rezumat:

Vânzarea de mărfuri și furnizarea de servicii cumpărătorilor străini comportă riscuri suplimentare în raport cu comerțul pe plan intern. Aceste riscuri pot fi reduse prin utilizarea unor tehnici de decontare a tranzacțiilor, reglementate și acceptate pe plan internațional. Acreditivul documentar este cea mai utilizată modalitate de plată în cadrul relațiilor comerciale internaționale. Derularea operațiunilor cu acreditivul documentar este reglementată de către Regulile și Uzanțele Uniforme (R.U.U.) privind creditul documentar, elaborate de Camera Internațională de Comerț din Paris. Aceste reguli au fost publicate pentru prima dată la Lisabona în 1951 și revizuite de mai multe ori. Acest document permite punerea la dispoziție și apoi plata unei sume determinate contra remiterii documentelor stipulate, atât timp cât sunt respectate condițiile prevăzute în prealabil. Acreditivul se poate folosi și în relațiile comerciale interne.

Cuvinte cheie: *vânzare, risc, comerț, internațional, intern, acreditiv, modalitate de plată*

Summary

Selling goods and providing services to foreign buyers carries additional risks compared to domestic trade. These risks can be mitigated by the use of internationally regulated and accepted trade settlement techniques. Documentary credit is the most widely used means of payment in international trade relations. The processing of documentary credit transactions is governed by the Uniform Customs and Practice (U.C.P.) for documentary credit, drawn up by the

International Chamber of Commerce in Paris. These rules were first published in Lisbon in 1951 and revised several times. This document allows a specified amount to be made available and then paid against submission of the stipulated documents, as long as the conditions laid down in advance are met. Credit notes can also be used in domestic commercial relations.

Key words: *sale, risk, trade, international, domestic, letter of credit, payment method*

Strategii optime de formare și dezvoltare profesională a angajaților

Codreanu Carmen Mariana, Conf. univ. dr., Universitatea "Petre Andrei" din Iași

Rezumat:

Strategiile optime de formare profesională și dezvoltare a angajaților sunt esențiale pentru succesul unei organizații. Iată câteva strategii eficiente: 1. Evaluarea nevoilor: Începeți prin identificarea lacunelor de competențe și nevoilor de dezvoltare ale angajaților. Aceasta poate fi realizată prin evaluări de performanță, feedback de la manageri și autoevaluare. 2. Planificare individualizată: Dezvoltați planuri de dezvoltare personalizate pentru fiecare angajat, care să se alinieze cu obiectivele organizației și să îi ajute să își îndeplinească potențialul. 3. Formare on-the-job: Oferiți oportunități pentru învățarea prin practică, cum ar fi proiecte speciale, asocieri cu mentori sau rotații în diverse departamente. 4. Formare formală: Organizați sesiuni de formare structurate pentru a dezvolta competențe specifice legate de munca lor și de industrie. 5. Mentoring și coaching: Încurajați relațiile mentor-mentee pentru a oferi îndrumare și suport în dezvoltarea profesională. 6. Dezvoltare a liderilor: Identificați și dezvoltați talentele de lideri din interiorul organizației prin programe speciale de formare și coaching. 7. Învățare continuă: Promovați o cultură a învățării continue, în care angajații sunt încurajați să caute constant noi oportunități de dezvoltare și să își îmbunătățească abilitățile. 8. Feedback și evaluare: Furnizați feedback regulat și evaluări constructive pentru a ghida angajații în procesul lor de dezvoltare și pentru a le recunoaște progresul. 9. Tehnologie și resurse: Oferiți acces la resurse de învățare online, platforme de e-learning și alte tehnologii care facilitează dezvoltarea continuă. 10. Recompense și recunoaștere: Recompensați și recunoașteți realizările și progresul angajaților în procesul lor de dezvoltare, pentru a-i motiva să își continue eforturile.

Implementarea acestor strategii poate contribui la creșterea angajamentului și performanței angajaților, precum și la creșterea succesului organizațional pe termen lung.

Cuvinte cheie: *planuri de dezvoltare personalizate, programe speciale de formare și coaching, Feedback și evaluare*

Rolul politicii fiscale asupra creșterii economice unitare

Sandu Gabriela, Lector univ. dr., Universitatea "Petre Andrei" din Iași

Rezumat:

Autoritățile fiscale statale ar trebui să evalueze cât mai exact ritmul și efectele acțiunii lor asupra economie. Acest fapt presupune, în primă instanță, înțelegerea mecanismelor prin care politica fiscală influențează economia, mai ales mecanismul de transmisie a politicii fiscale. Acțiunea politicii fiscale europene, dar și internaționale se referă la compatibilizarea sistemelor fiscale naționale pentru statele membre și cele candidate la integrare, în baza obiectivelor comune stabilite prin tratatele încheiate.

Cuvinte cheie: *politică fiscală, impozit, taxă, creștere economică*

Implicațiile marketingului senzorial în procesul vânzării

Sandu Sandra Andreea, student anul III, Facultatea de Economie, program licență Marketing, Universitatea "Petre Andrei" din Iași

Coordonator științific: Prof. univ. dr. **Cristina Maria Stoica**, Universitatea "Petre Andrei" din Iași

Rezumat:

Simțurile senzoriale joacă un rol crucial în procesul de vânzare și pot influența semnificativ deciziile consumatorilor. În lumea afacerilor, înțelegerea modului în care simțurile interacționează cu produsele și serviciile poate fi cheia succesului în crearea unei experiențe captivante pentru clienți și în obținerea unui avantaj competitiv pe piață. Lucrarea se concentrează asupra importanței simțurilor senzoriale în procesul de vânzare și analizează modul în care limbajul senzorial poate fi utilizat strategic pentru a influența deciziile de cumpărare ale consumatorilor. Înțelegerea modului în care simțurile noastre interacționează cu produsele și serviciile, poate juca un rol esențial în crearea unei experiențe captivante pentru clienți și în obținerea unui avantaj competitiv pe piață.

Lucrarea oferă o înțelegere completă și detaliată a modului în care simțurile senzoriale pot fi integrate în strategiile de vânzare și pentru a ilustra aplicațiile practice ale acestui concept. Cercetarea privind utilizarea limbajului senzorial în cadrul magazinelor explorează modul în care compania utilizează elemente vizuale, gustative, olfactive, auditive și tactile pentru a crea o experiență captivantă și memorabilă pentru clienți.

Cuvinte cheie: *marketing senzorial, limbaj senzorial, vânzări, experiență captivantă, consumatori*

